

Årsrapport 2024

Innhold

1.	Overordnede resultater og kunnskap fra 2024	3
1.1	Mål i delprogram oppvekst og utdanning	3
1.2	Status resultater og kunnskap.....	3
1.2.1	Viktige resultater i 2024	4
1.2.2	Status for arbeidet med å redusere og forebygge ungt utenforskap.....	10
1.2.3	Status for implementering av resultater og kunnskap	23
1.3	Fremdrift og usikkerhet	26
1.4	Viktige erfaringer og læringspunkt	27
2.	Prosjektporteføljen i 2024	27
2.1	Prosjekter i ulike faser	27
2.2	Nye og pågående prosjekter	30
2.3	Avsluttede prosjekter	37
3.	Programstyrets arbeid	44
3.1	Arbeidsformer og leveranser.....	44
3.2	Samspill med de andre delprogrammene	44
4.	Budsjett og regnskap 2024	45
4.1	Overordnet budsjett og regnskap.....	45
4.2	Årsaker til mindreforbruk i 2024	46
5.	Vedlegg.....	46

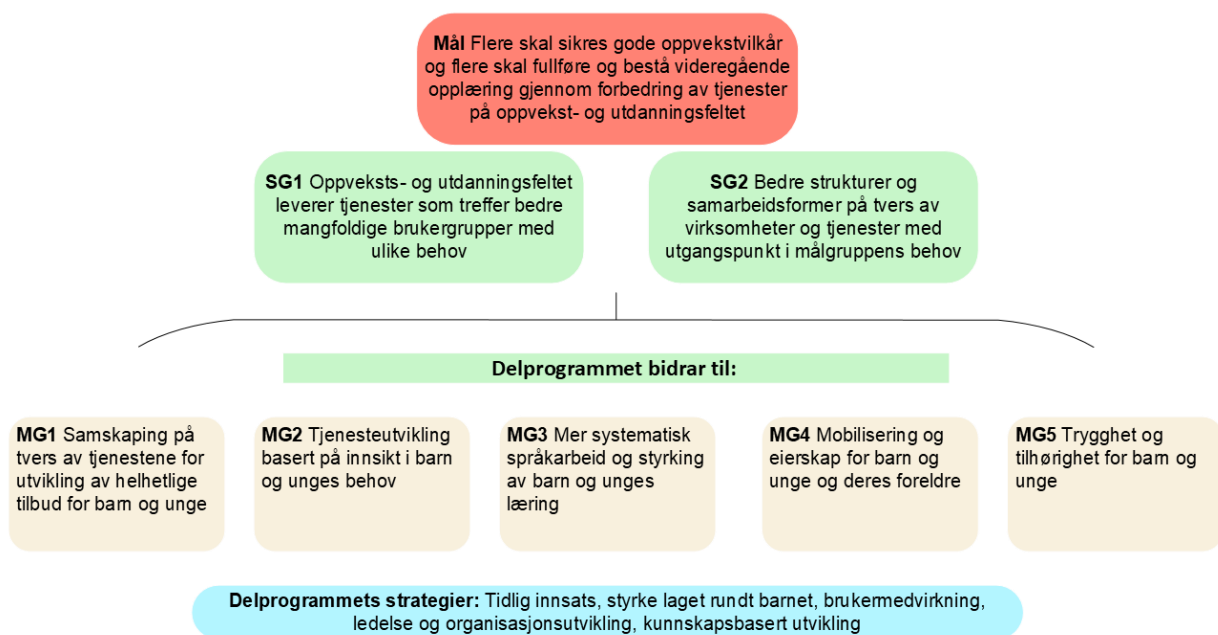
Foto forside: Oslo kommune, fotograf: Nikolai Kobets Freund

1. Overordnede resultater og kunnskap fra 2024

1.1 Mål i delprogram oppvekst og utdanning

Det overordnede målet for delprogrammet framgår av programbeskrivelsene for de tre områdesatsingene. Delprogrammet har brutt målet ned i to sluttgevinster og fem mellomliggende gevinster.

Prosjektsøknader til delprogrammet må være knyttet til minst én av de mellomliggende gevinstene og operasjonalisere gevinster i «smarte», dvs. spesifikke, målbare, ambisiøse, realistiske, tidsbestemte og enkle, resultatmål. Fra 2022 må søknadene også beskrive hvordan prosjektet vil bruke strategiene for å nå prosjektmålene i tråd med anbefalingene i midtveisevalueringen.

Figur 1 Gevinstkart for delprogram oppvekst og utdanning

1.1 Status resultater og kunnskap

Delprogram oppvekst og utdanning har opprettholdt et høyt aktivitetsnivå i 2024. Tolv prosjekter er avsluttet etter gjennomføring og fire innsiktsarbeider er gjennomført.

Sentrale leveranser fra 11 av de 12 prosjektene er implementert i drift. Delprogrammet har, siden 2020, hatt implementeringsstøtte som prioritert oppgave for de administrative ressursene, dvs. programkontoret og utviklerressursene i virksomhetene. Hovedtendensen er at delprogrammets administrative ressurser, da særlig utviklerne, bruker stadig mer av sin tid til å støtte implementeringsarbeidet i virksomhetene. Erfaringer fra prosjektgjennomføring tas kontinuerlig inn i veiledning av nye prosjekter, med det resultat at prosjektgjennomføringen er betydelig profesjonalisert i programperioden.

Delprogrammets administrative ressurser (utviklere ansatt i virksomhetene og programkontor) brukes i stadig større grad til å tilgjengeliggjøre og sammenfatte erfaringer, funn og resultater fra prosjektene. Det gjør vi for å:

- Bidra til skalering og spredning av virksomme tiltak for å hente ut større og varige effekter av delprogrammets arbeid
- Løfte opp gjennomgående utfordringer i tjenestene til rett beslutningsnivå
- Adressere strukturelle hindringer til rett beslutningsnivå
- Bidra til å opprettholde nye arbeidsmåter (som har vist seg å ha positive virkninger for barn og unge) i virksomhetene også etter prosjektavslutning

1.2.1 Viktige resultater i 2024

Delprogrammet har samlet hatt viktige resultater, leveranser og kunnskapsprodukter med verdi for ulike forvaltningsnivåer i 2024:

1. Stat
2. Kommune
3. Virksomhet (bydeler og etater)

For kortfattet oversikt over delprogrammets samlede resultater, leveranser og kunnskapsprodukter, viser vi til kapittel 2.2 Pågående prosjekter og 2.3 Avsluttede prosjekter.

1. Statlig nivå

Delprogrammet har bidratt med oppsummerte erfaringer og kunnskap fra sju års arbeid med tjenesteutvikling i oppveksttjenestene i ulike forbindelser:

- I høringssvar til *Et jevnere opplæringsløp – Barnehage, skole/SFO som innsats mot ulikhet blant barn og unge*ⁱ
- I innspill til det pågående arbeidet med stortingsmelding om sosial utjevning
- Ved å fasilitere et møte mellom stat og kommune 5. juni der bydelene i Områdesatsingene ga sine innspill til årsaker og virkemidler i kriminalitetsforebygging
- Tilrådninger til statlig nivå fra Barnehageprogrammet om å gi rom til lokale tilpasninger for å muliggjøre likeverdige tilbud, videreutvikle profesjonsutdanningene for å ruste nyutdannede for arbeid i levekårsutsatte områder, vurdere tilpasninger i pedagognormen og bidra til mer kunnskap om barnehageeierrollens betydning for kvaliteten i barnehagetilbudet
- Erfaringer fra prosjektet *Språk i familien* er tatt inn i utarbeidelsen av nye anbefalinger for helsestasjonstjenestens arbeid med flerspråklige familier
- Presentasjon fra *EX/IN - Ut av kriminalitet, inn i samfunnet* for utredningsgruppen for bedre tverrsektorielt samarbeid om unge som gjennomfører straff bestående av representanter for Kriminalomsorgsdirektoratet, Bufdir, Arbeids- og velferdsdirektoratet, Utdanningsdirektoratet og Politidirektoratet 31. oktober

I tillegg samarbeider delprogrammet med en rekke forskningsmiljøer i ulike prosjekter. Forskningsmiljøer brukes både som faglige rådgivere, i følgeforskning og som evaluatore. Gjennom samarbeid og bidrag i prosjektene får forskningsmiljøene bedre innsikt og forståelse for praksisfeltet samtidig som utviklingsarbeidet tilføres forskningsbasert kompetanse og innsikt. Aktuelle prosjekter er *Språksterk 1-6* (Pedagogisk institutt og Naturfagsenteret ved UiO), *Språksterk i skolen* (Pedagogisk institutt ved UiO), *Godt språk* (MultiLing ved UiO), *Hvor er mine brødre* (OsloMet), *Mangfoldsrekruttering* (OsloMet) og *Operativ SaLTo* (OsloMet).

2. Kommunalt nivå

I 2024 har delprogrammet bidratt med resultater, leveranser og kunnskapsprodukter av verdi for byrådsavdelinger på flere områder:

- Barnehage
- Spesialpedagogisk hjelp

- Samarbeid mellom barnevern og skole
- Oppfølgingstjenesten
- Oslohjelpa

Barnehage

Et nedsatt team bestående av administrative ressurser i delprogrammet har gjennomført en evaluering Barnehageprogrammet, et underprogram som varte fra 2019 til 2023. I evalueringen kommer medlemmene av styringsgruppa og kompetansegruppa (barnehagesjefer og avdelingsledere i PPT, i sistnevnte også representanter fra høyskole- og universitetssektoren) med vurderinger av hva som gjenstår av utviklingsbehov etter avsluttet program og tilrådninger om oppfølging.

Anbefalinger til Oslo kommune fra Barnehageprogrammet

- Fortsette å tilføre barnehager i levekårsutsatte områder kompetanse og ressurser til arbeid med kvalitetsutvikling
- Samarbeide med ansattorganisasjonene om mulige endringer i avtaleverket, for å sikre at de ansatte i barnehagen er til stede på avdelingen på viktige tidspunkter i barnehagehverdagen og har tilstrekkelig fellestid for arbeid med kvalitetsutvikling
- Fortsette arbeidet med kvalitetsutvikling som fremmer:
 - Inkluderende praksis
 - Samarbeidet med hjemmene
- Vurdere bruken av Oslostandarder som virkemiddel for kvalitetsutvikling, og behovet for kunnskap om bruken av standardene i politikikutformingen
- Opprettholde overføring av læring fra praksisfeltet til byrådsavdelingen som grunnlag for politikikutvikling
- Nye utviklingsområder på barnehagefeltet bør bygge på nærmere undersøkelser av:
 - Strukturkvaliteten i barnehagene og vurdere sammenhengen med viktige hindre for kvalitetsutvikling, herunder vanskelige rekrutteringsforhold, høyt sykefravær, høy turnover og lite fellestid
 - Innholdet i og utøvelsen av de ulike rollene i styringskjeden i barnehagene

Tilråkningene er rettet mot bydelsnivå, kommunalt nivå og statlig nivå.

De samlede erfaringene fra barnehageprosjektene som inngikk i Barnehageprogrammet utgjør et sentralt kunnskapsgrunnlag for byrådets Strategi for kvalitet i kommunale barnehager 2024-2030.

Spesialpedagogisk hjelp

Både bydelenes fagsentre og den byomfattende pedagogisk-psykologisk tjenesten har over tid erfart en økning i forekomst av vansker som forbindes med nevroutviklingsforstyrrelser generelt, og autisme spesielt. Dette er diagnoser som ofte settes først i skolealder, men der vanskene er synlige fra tidlige barneår. Barnehagene har en viktig rolle i å tilrettelegge for barn med slike vansker.

Både personalmessig og økonomisk er det krevende å møte det økende behovet, og nasjonale føringer vektlegger inkludering i fellesskapet og utvidelse av det ordinære tilbudet framfor individuelle tiltakⁱⁱ. To kartlegginger av omfang og organisering av tilbudet ble ferdigstilt i 2021ⁱⁱⁱ og 2022^{iv}, og ledet byrådsavdeling for utdanning til å gjennomføre en tilsvarende kartlegging for alle bydelene (2024). Funnene er i stor grad sammenfallende med foregående rapporter. Utdanningsetaten, med pedagogisk-psykologisk tjeneste, har fått i oppdrag å følge opp anbefalingene fra denne rapporten.

Gode barnehager skaper trivsel, tilhørighet og mestring for alle barn, uavhengig av utgangspunkt, og bidrar på den måten til å forhindre skjevutvikling både utviklingsmessig og sosialt. Kartleggingene ga et viktig kunnskapsgrunnlag for videreutvikling av barnehagekvaliteten innenfor gjeldende økonomiske rammer, og førte til utvikling av prosjektene *En mer inkluderende barnehage* (avsluttet i 2024 og implementert) og *Ambulant team* (pågående).

Nærmiljøskoler

Delprogrammet har til sammen ni nærmiljøskoleprosjekter i porteføljen, med *Grorudmodellen* og *Sosialagentene* i Bydel Alna som de to største og mest omfattende. Begge er i dag i drift.

Bydel Grorud dokumenterte i 2024 at 30 prosent færre barn har vedtak i barnevernet nå, sammenlignet med før prosjektet. De anser at omprioriteringen av ti stillinger fra barnevernet til en forebyggende enhet har bidratt til dette. Bydelen og skole ser samtidig

at tilliten til bydelstjenestene og barnevernet synes å være høyere. Barnevernet mottar nå flere søknader om hjelp fra familier på eget initiativ, og flere familier henvender seg til forebyggende enhet og familieteamet for hjelp.

I Sak 1, budsjettet for 2024, fikk Bydel Alna 4 millioner for å utvide prosjektet *Sosialagentene* til to nye skoler i bydelen. Prosjektet er ett av flere prosjekter som har utviklet samarbeidsmodeller mellom barnevern og skole i delprogram oppvekst og utdanning.

Sosialagentene er en modell som består av:

1. Miljøarbeidere, sosialagenter, ansatt i barneverntjenesten, som jobber på skolene med gruppeaktiviteter og oppsøkende arbeid rettet mot elever på 5. og 6. trinn. Ved å styrke barns sosiale kompetanse og livsmestring, skal sosialagentene bidra til mindre mobbing og konflikter og bedre skolemiljø.
2. Innsatsteam der representanter fra bydelstjenestene og skoleledelsen møtes for å iverksette tiltak raskt når behovene oppstår, i dialog med og etter samtykke fra elev og foresatte.

Bydel Alna arbeider med å utvide modellen til også å omfatte foreldresamarbeid.

I kommunens budsjett for 2025 er bydelene Søndre Nordstrand, Stovner og Bjerke tildelt 4,5 millioner til sosialagenter.

Oppfølgingstjenesten

En tredelt kartlegging av nåsituasjonen i oppfølgingstjenesten^v ble delt med byrådsavdelingene for utdanning og sosiale tjenester i mai. Kartleggingen avdekket omfattende svakheter i dagens tjenestetilbud, som er et trepartssamarbeid mellom Utdanningsetaten, bydelene og NAV. Oslo kommune oppnår kontakt med færrest i målgruppen og får færrest i aktivitet. Kommunen mangler et system for å sikre tilgjengelige og treffsikre tjenester uavhengig av de unges skole- og bydelstilhørighet. Praksisen i førstelinja avviker på en rekke områder fra Oslostandarden for gjennomføring i videregående opplæring som skal legge rammene for trepartssamarbeidet. Det er ungdommene som står lengst unna opplæring og arbeid som rammes hardest av situasjonen.

Funnene er presentert for berørte byrådsavdelinger og ledere fra NAV Oslo. Byråd for utdanning og byråd for sosiale tjenester delte funnene på sektordirektørmøte 28. juni med virksomhetslederne i kommunen. Kartleggingene førte til at forbedring av oppfølgingstjenesten er høyt prioritert i Ungt utenforskap-satsingen som ledes av byrådsleder. I desember fulgte byrådsavdeling for utdanning, i samråd med byrådsavdeling for sosiale tjenester, opp funnene i kartleggingen ved å gi Utdanningsetaten i oppdrag å forbedre oppfølgingstjenesten gjennom prosjektet *Kvalitetsutvikling i oppfølgingstjenesten*. Prosjektet er treårig, og sekretariatet i delprogrammet skal bidra med støtte og veiledning.

Oslohjelpa

Delprogram oppvekst og utdanning finansierte en kartlegging av Oslohjelpas tjenestetilbud i tre bydeler: Alna, Bjerke og Søndre Nordstrand^{vi}. Oslohjelpa er et gratis lavterskeltilbud, som skal gi barn, unge og deres familier rask og riktig hjelp når de har behov for det. Hjelpen skal ta utgangspunkt i det innbyggerne har behov for. Innbyggere kan komme uten henvisning og diagnose; det er behovet som skal styre tilgangen til hjelp.

Kartleggingen viste at Oslohjelpa lykkes med å tilby brukertilpasset veiledning og hjelp for sine brukere, men kjennskapen til tilbudet går gjennom andre tjenester. Hva Oslohjelpa kan bidra med er altså ikke godt kjent for innbyggerne. Ansatte i Oslohjelpa erfarer at det er mange barn, unge og familier som ikke får den hjelpen de trenger fra bydelen. En tjeneste som innbyggerne selv må oppsøke, vil ikke være lavterskel for innbyggere uten kjennskap til rettigheter og tilbud, eller som har lav tillit til offentlige tjenester generelt. Visjonen om én dør inn er ikke realisert; ingen av de tre bydelene tilbyr et fysisk oppmøtested for dem som ønsker bistand fra Oslohjelpa og samarbeidet med øvrige tjenester er varierende.

Videre viser kartleggingen store forskjeller i hvordan Oslohjelpa jobber og hvordan Oslohjelpa er organisert. Det innebærer at skolene har ulik grad av samarbeid med Oslohjelpa fra bydel til bydel. For andre tjenester er det ofte uklart hvilken rolle, funksjon og tilbud som ligger under Oslohjelpa.

Funnene i kartleggingen ble presentert på fellessamling for Oslohjelpa og samling for ledere i Oslohjelpa i regi av byrådsavdeling for sosiale tjenester. Kartleggingen blir brukt av byrådsavdeling for helse som kunnskapsgrunnlag i saksforberedelser.

3. Virksomhetsnivå

De seks bydelene og Utdanningsetaten har alle oppnådd resultater, leveranser eller ny kunnskap gjennom prosjekter i 2024. Vi redegjør kort for disse i kapittel 1.2.2, 2.2. og 2.3.

1.2.2 Status for arbeidet med å redusere og forebygge ungt utenforskap

Forebygging av varig utenforskap er kjerneoppdraget til delprogram oppvekst og utdanning. Eierne våre i stat og kommune har, i programbeskrivelsene, definert at det skal skje gjennom å bidra til at flere:

- ▶ Sikres gode oppvekstsvilkår
- ▶ Gjennomfører videregående opplæring

Det er godt dokumentert at gjennomført videregående opplæring er en god beskyttelse mot både ungt og varig utenforskap. NAVs arbeidsmarkedsstatistikk viser at de som ikke har gjennomført videregående utgjør den klart største gruppen av arbeidsledige^{vii}. En undersøkelse viste at kun 10 prosent av 22-åringene som har gjennomført videregående opplæring verken er sysselsatt eller under utdanning, mot 31,2 prosent av dem som ikke har gjennomført^{viii}. Også unge som gjennomfører etter 22 år, styrker sin tilknytning til arbeidsmarkedet sammenlignet med dem som ikke har gjennomført videregående opplæring^{ix}. Det er bakgrunnen for at økt gjennomføring i videregående opplæring lenge har vært et mål for oppvekstsektoren.

Frafall og ungt utenforskap er resultatet av en langvarig prosess. Jo flere risikofaktorer som er til stede i den unges liv, dess høyere er risikoen for utenforskap^x. I barne- og ungdomsbefolkningen i bydelene i områdesatsingene har kjente risikofaktorer for utenforskap, som framgår av tabellen under, betydelig større utbredelse enn blant andre barn og unge.

Sosial bakgrunn og levekår	Skoletilpasning
Foreldre med lav utdanning	Lave skoleprestasjoner
Foreldre (særlig mor) med liten tilknytning til arbeidslivet	Spesialundervisning
Lavinntektsfamilier	Fravær
Foreldrenes holdning til utdanning	Atferdsvansker
Innvandrere/barn av innvandrere	Uorganiserte fritidsaktiviteter
Foreldre som ikke bor sammen	Mobbing
Barnevernstiltak	
Mobilitet	
(Psykisk) helse	
Kjønn	

Figur 2 Oppsummering av kjente risikofaktorer fra norsk og internasjonal forskning på frafall i videregående opplæring^{xi}

Lave skoleprestasjoner og manglende tilhørighet gjør unge mer utsatt både for frafall i videregående og rekruttering til kriminelle miljøer^{xii}. Grunnlaget for barnas skoleprestasjoner legges tidlig i livet. Figuren under illustrerer sammenhengen mellom leseferdigheter på 5. trinn, oppnådde grunnskolepoeng på 10. trinn og gjennomført videregående opplæring 5/6 år etter avsluttet grunnskole.

Figur 3 Det er en sterk sammenheng mellom resultatene på nasjonale kartleggingsprøver på 5. trinn og oppnådde grunnskolepoeng fem år senere, og lave grunnskolepoeng er den viktigste enkeltfaktoren som forklarer frafall i videregående opplæring^{xiii}

Selv om det kan gjøres og gjøres mye i skolen for å kompensere for manglende ferdigheter på mellom-, ungdomstrinnet og i videregående opplæring, tilsier prinsippet om tidlig innsats at vi også må rette blikket mot de tidlige barneårene hvis vi skal lykkes med å

forebygge ungt utenforskap. Tidlig innsats handler om å sette i gang tiltak for barn så tidlig som mulig, når barnets utvikling eller risikofaktorer tilsier det. Dette kan inkludere alt fra språklig og faglig støtte til sosial og emosjonell hjelp. Gjennom tidlig innsats oppnår vi:

- 1. Forebygging:** Tidlig innsats bidrar til å forebygge større problemer senere i livet ved å adressere utfordringer tidlig
- 2. Utjevning av sosiale ulikheter:** Det hjelper med å utjevne sosiale ulikheter ved å gi alle barn en god start, uavhengig av bakgrunn
- 3. Bedre læringsutbytte:** Barn som får tidlig støtte, har bedre forutsetninger for å lykkes i skolen og senere i livet

I porteføljen har vi derfor mange prosjekter rettet mot de yngste barna, alle med mål om å motvirke ungt utenforskap.

Under gjennomgår vi perspektiver, kunnskap, prosjekter, tiltak og leveranser fra delprogrammet i 2024 og setter dem i sammenheng med ungt utenforskap, først i de universelle tjenestene og til sist i de selekterte tjenestene.

Helsestasjon og åpen barnehage

Norske og internasjonale studier viser at det språklige grunnlaget som legges i småbarnsalderen har stor betydning for barns sosiale mestring, kognitive utvikling og senere læring^{xiv}. For noen foreldre kan det virke rart å skulle snakke, lese eller synge for et lite barn som ikke har utviklet språk, og det er en sterk sammenheng mellom sosioøkonomi og barns språkutvikling^{xv}.

Helsestasjonen for barn 0-5 år har en viktig oppgave i å formidle hvor viktig språklig stimuli er for barnets utvikling. I henhold til nasjonal faglig retningslinjen for helsestasjonstjenesten skal språkutvikling være tema fra og med konsultasjonen ved 3 måneders alder.

I våre bydeler har en stor andel av barna et annet morsmål enn norsk. Nasjonal faglig retningslinje har ikke faglige råd for flerspråklige familier, og fagfeltet har ikke inngått i helsesykepleierutdanningen. Helsesykepleiere kan derfor være usikre på hvilke råd de skal gi flerspråklige foreldre, og foreldrene kan selv være usikre på om de bør snakke morsmålet eller norsk med barnet. Det eksisterer ulike oppfatninger i tjenestene om hvordan foreldrene best støtter flerspråklige barns språkutvikling, men forskningen er klar på at utvikling av et godt morsmål gir de beste forutsetningene for å lære et andrespråk^{xvi}.

Gjennom å stimulere barnas språkutvikling på morsmålet, vil foreldrene legge grunnlaget både for god språklig og kognitiv utvikling og bidra til at barna lettere lærer norsk. Prosjektene *Godt språk* og *Språk i familien* (begge avsluttet i 2024) har bidratt til at helsestasjonstjenesten, åpen barnehage og språkpedagog systematisk gir kunnskapsbasert støtte og veiledning til flerspråklige foreldre i bydelene Stovner, Alna og Bjerke. Det bidrar til å mobilisere foreldrene som ressurs for barnas språkutvikling og gir barna bedre forutsetninger for mestring og læring også i skolen. Det pågår effektforskning på Språkstart, utviklet gjennom prosjektet *Godt språk* i Bydel Stovner, til 2026.

Barnehage

Barn som går i barnehage, er bedre forberedt til overgangen til skole og oppnår bedre skoleresultater. Effekten er størst for barn fra fattige familier og når barnehagene er av god kvalitet^{xvii}. Barnehager i de mest levekårsutsatte områdene har ofte store utfordringer med sykefravær, turnover og rekruttering^{xviii}, og kartlegginger viser at det er store variasjoner i kvaliteten^{xix}.

De siste årene har det vært en stor økning i barn som henvises til pedagogisk-psykologisk tjeneste. Bydelene har ikke kapasitet til å oppfylle vedtakene om individuell spesialpedagogisk hjelp, og forskningsgjennomgang viser at mange barn har større utbytte av et bedre ordinært tilbud enn individuell tilrettelegging^{xx}. Det er derfor nasjonale føringer på å vri bruken av spesialpedagogiske ressurser fra individ- til systemrettede der kompetanseheving for ansatte i barnehagene er det viktigste virkemiddelet^{xxi}.

I delprogrammets samlede portefølje inngår flere kartlegginger av barnehagekvaliteten og prosjekter for kvalitetsheving i barnehagene i alle bydelene. I 2024 har arbeid i delprogrammet bidratt med:

1. Å oppsummere status for barnehagekvalitet, utfordringsbilde og tilrådninger til bydel, byrådsavdeling og stat i evalueringsrapporten for Barnehageprogrammet
2. Kunnskapsgrunnlag for byrådets Strategi for kvalitet i kommunale barnehager
3. Underlag for byomfattende kartlegging av det spesialpedagogiske feltet på barnehageområdet i Oslo kommune^{xxii}
4. Implementering fra prosjektet *En mer inkluderende barnehage* hvor Bydel Grorud og pedagogisk-psykologisk tjeneste har samarbeidet om en kompetansehevingsmodell som har bidratt til at flere barn inkluderes i det ordinære barnehagetilbudet og færre barn trenger vedtak om spesialpedagogisk hjelp.
5. En håndbok fra samme prosjekt som beskriver hvordan andre bydeler og kommuner kan lykkes med samme tiltak.
6. Uthenting av kunnskap og erfaringer fra de to pågående prosjektene *Språksterk 1-6* og *Ambulant team*, som bl.a. har avdekket at manglende strukturkvalitet hindrer noen barnehager i å nyttiggjøre seg av kvalitetshevingstiltakene i prosjektene. Delprogrammet følger opp med en systematisk kartlegging av strukturkvaliteten i barnehager i levekårsutsatte barnehager i 2025.
7. Utvikling av et emnefag i «Mangfoldsledelse i barnehagen» på masternivå på barnehagelærerutdanningen ved OsloMet og etablering av systematisk samarbeid mellom OsloMet og barnehagesektoren i Bydel Søndre Nordstrand gjennom prosjektet *Mangfoldskompetanse i barnehagen*
8. Kompetansepakke for digital samhandling og foreldresamarbeid i barnehagene tilgjengelig for alle ansatte i Oslo kommune med tilhørende opplæringsvideoer i Teams for barnehageansatte. Kompetansepakken er basert på erfaringene og innsiktene fra prosjektet *Digitalt barnehageløft* i Bydel Gamle Oslo, samt flere andre initiativer for å øke digital samhandling i barnehagene i bydelen.

Grunnskole

I grunnskolen får barna sine første skoleerfaringer og opplevelser av mestring eller manglende mestring kan påvirke barnets oppfattelse av egne evner og muligheter og fremme eller hemme barnets motivasjon for læring.

Språksterk 1-6 har fått en avlegger i grunnskolen gjennom prosjektet *Språksterk i skolen*. Prosjektet begynte i 2023 og er i planleggingsfasen per 31.12.2024. I konseptfasen, som ble avsluttet i 2024, fant prosjektet ut at:

- ▶ Det er ulik etterlevelse av *Oslostandarden for samarbeid og sammenheng mellom barnehage, skole og AKS* i de undersøkte skolene. Samarbeidet foregår først og fremst på ledernivå, og lærere og ansatte i AKS opplever at de vet lite om det pedagogiske innholdet i barnehagene og enkeltbarns behov for tilrettelegging.
- ▶ Som i barnehagene er det store variasjoner i kvaliteten i språkarbeidet og lite systematisk arbeid med barnas språkutvikling
- ▶ Lærere rangerer språkferdigheter og adferdsutfordringer som de to viktigste hindringene for læring
- ▶ Det er lite høytlesing i skole, og AKS og bibliotekene har ikke bøker på andre språk enn norsk og engelsk
- ▶ Lærere trenger mer kompetanse på læringsstøttende lek
- ▶ Skole og AKS er, på en del skoler, fortsatt to adskilte enheter med ulike årsplaner og lite systematisk samarbeid
- ▶ Samarbeidet med foresatte fungerer best på uformelle arenaer

I 2024 ble to nærmiljøskoleprosjekter avsluttet, *Bjørndal skole – Fokus 5.-7. trinn* og *Linderud nærmiljøskole*. Prosjektet på Bjørndal skole har hatt vekt på samarbeid med foreldre og fritidstilbud. De har etablert en møteplass for foreldre på skolen, noe som har vært etterspurt fordi delbydelen mangler møteplasser. Skolen samler og formidler informasjon om fritidstilbud til foreldrene og har meråpen skole for mellomtrinnet etter skoletid.

Linderud skole har testet ut og implementert en ordning med overgangslærer som jobber i barnehage på våren og skolen på høsten. Dermed følger overgangslæreren med barna fra barnehagen og inn i skolen og bidrar til trivsel og mestring fra første skoledag.

Overgangslæreren driver også en familieklubb som har gjort skolestarten tryggere for både barna og deres foresatte.

Deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter, foreldrenes holdning til utdanning og trivsel og mestring på skolen har positiv sammenheng med gjennomføring i videregående. Nærmiljøskoleprosjektene på Bjørndal og Linderud skole bidrar derfor til å forebygge utenforskap.

Videregående opplæring

For Oslo kommune sett under ett er gjennomføringen for siste målbare kull 84,9 prosent^{xxiii}, men oppnådde grunnskolepoeng følger sosioøkonomiske skillelinjer. Elevene i bydelene i områdesatsingene oppnår i snitt færre grunnskolepoeng enn øvrige elever^{xxiv}. Blant elever med færre enn 25 grunnskolepoeng er gjennomføringen i videregående mindre enn 20 prosent^{xxv}.

Inntaket til videregående opplæring er karakterbasert. Det medfører at elever med få poeng har størst risiko for kun å komme inn på utdanningsprogram og/eller skoler de ikke ønsker å gå på.

Utdanningsetaten avsluttet i 2024 prosjektet *Teknologihagen – yrkesfagløftet Bjørnholt elektro*. Elektrofag på Bjørnholt videregående skole (i bydel Søndre Nordstrand) har få primærsøkere. Det er i praksis ingen nedre poenggrense for å komme inn^{xxvi}. Da prosjektet startet var det få elever som kom ut i praksis på Vg1 og Vg2, og få elever som fikk læreplass etter Vg2. Avdelingen hadde også vanskeligheter med å rekruttere lærere.

Gjennom tiltak som systematisk kompetanseheving av lærerne, omorganisering av staben slik at det ble to avdelingsledere, og tettere samarbeid med LOS-funksjon, bydel og politi, har prosjektet oppnådd resultater:

- Flere elever får læreplass (50 prosent i 2023 og 37 prosent i 2024)
- Skolen hadde et bedre forhold til bransjen
- Skolestarten opplevdes som tryggere av elevene

Det grunnleggende problemet, at et flertall av elevene ikke har faglige, språklige eller sosiale forutsetninger for å lykkes, gjenstår imidlertid. Elektrofag er faglig krevende.

Skolen ser også at det er et behov for mer systematikk i oppfølgingen av avgangselever på Vg2 etter at de har forlatt skolen uten lærekontrakt.

Funn fra prosjektet følges opp i arbeidet med kvalitetsforbedring av oppfølgingstjenesten. Videre oppfølging avklares med skoleeier.

Øvrige tjenester

I 2024 har delprogrammet bidratt med kunnskap og leveranser som omhandler flere selekterte tjenester:

- Oppfølgingstjenesten
- Barnevern
- Oslohjelpe
- EX/IN (tilbakeføring av unge til lokalsamfunnene etter soning)

I tillegg har delprogrammet bidratt med leveranser og innsikt fra to tjenesteovergripende prosjekter:

- Økt livsmestring (traumeinformert praksis)
- Bedre kommunikasjon (mottak av nyankomne etter familieegjenforening)
- Lagspillerprosjektet (tjenestetilbudet til barn og unge med nedsatt hørsel og/eller syn)

Oppfølgingstjenesten

Se redegjørelse under 1.2.1.

Barnevern

God omsorg gir en god start på livet og beskytter barn og unge mot utenforskap, men vanskelige livssituasjoner påvirker foreldres evner til å være gode omsorgspersoner. I Oslo ser vi dette ved at bydeler øst i byen har langt større utgifter til barnevern enn bydeler vest i byen^{xxvii}. I politiets rapport om barn og unge registrert med 10 eller flere anmeldelser i 2023 framgår det at vold i nære relasjoner, omsorgssvikt og generelt vanskelige oppvekstvilkår er en fellesnevner for unge som begår alvorlig kriminalitet^{xxviii}. Barnevernet er derfor en viktig del av laget rundt familien ved å være et sikkerhetsnett for barn i vanskelige familiesituasjoner og en beskyttelse mot utenforskap.

I 2024 har delprogrammet oppnådd resultater og kunnskap i og om barnevernet gjennom prosjektet *Mobilt akutteam* og kartleggingen *Voldssaker i retur i barnevernstjenesten*.

Mobilt akutteam er et pågående prosjekt i Bydel Søndre Nordstrand, som skal sikre raskere og mer omfattende hjelp til familier i akutte barnevernssaker. Målet er bedre og mer behovstilpasset hjelp, færre plasseringer i institusjon eller beredskapshjem, økt bruk av nettverksplasseringer og mer medvirkning fra barna og deres familier.

Prosjektet ble midtveisevaluert i 2024. Den eksterne evalueringen, gjennomført av Agenda Kaupang, fant at prosjektet allerede har oppnådd positive effekter på flere områder:

- Økt treffsikkerhet og rask respons
- Reseksjon i antall akuttplasseringer
- Økonomiske gevinster (som følge av færre plasseringer)
- Økt brukermedvirkning

Voldssaker i retur i barnevernstjenesten var en kartlegging som ble gjennomført i bydelene Bjerke, Gamle Oslo, Grorud og Stovner.

Vold og overgrep, særlig vold i nære relasjoner, utgjør en stor del av saksvolumet i barnevernet. Henleggelsesprosenten for voldssaker etter endt undersøkelse er høy. I mange tilfeller handler det om at foreldre nekter for at voldsutøvelse har funnet sted og ikke samtykker til frivillige hjelpetiltak, kombinert med at barnet trekker sin forklaring. I rapporten kommer Oxford Research med noen anbefalinger for å redusere omfanget av voldssaker som kommer i retur:

- Styrke det forebyggende informasjonsarbeidet for å redusere skepsis og mistillit mot barnevernet.
- Lage felles retningslinjer for varsling til politiet.
- Sterkere involvering av skolen.
- Kompetanseheving rundt vold, herunder æresrelatert vold og sosial kontroll.
- Vurdere handlingsrommet rundt å tilbakeholde detaljer fra barnets forklaring fra foreldrene dersom barnet ber om det fram til partsrettigheter må oppfylles i forbindelse med nemndbehandling.

Rapporten ble lagt fram på et webinar i august med bred deltakelse. Den er også delt og drøftet i operativt styre, og virksomhetene følger opp foreløpig opp funnene internt.

Oslohjelpa

Se oppsummering under 1.2.1

EX/IN – ut av kriminalitet, inn i samfunnet

Bydel Søndre Nordstrand erfarer at forhold som mangel på nettverk og alternative inntektskilder gjør det vanskelig for unge å bryte med kriminelle miljøer. Unge som returnerer til lokalmiljøet etter soning står i tillegg for mye av nyrekrutteringen til kriminelle miljøer.

Bydelen har derfor testet ut tett oppfølging av unge mellom 18 og 25 år som soner dommer av mer enn seks måneders varighet. Målet med oppfølgingen var å forberede unge innsatte på et normalt voksenliv med bolig, jobb eller annen aktivitet og helsehjelp.

Gjennom prosjektet erfarte bydelen at målgruppens utgangspunkt var svakere enn antatt. Målgruppa har liten eller ingen erfaring med et «normalt» voksenliv, og har dårlige forutsetninger for å orientere seg i hjelpeapparatet. For å lykkes med tilbakeføring til samfunnet, er det derfor ikke tilstrekkelig med veiledning. Denne målgruppen trenger tett oppfølging og praktisk hjelp i overgangen fra soning. Utfordringer knyttet til jobb eller annen aktivitet, bolig og gjeldshåndtering må adresseres for vellykket tilbakeføring til lokalsamfunnene. Mange har i tillegg behov for helsehjelp og rusomsorg.

Evalueringen viser at EX/IN har bidratt til å forbedre deltakernes levekår og livsmestring gjennom å bidra til å etablere kontakt med NAV, rusomsorg og fastlege. Prosjektet har også redusert tilbakefall til kriminalitet. Noen av deltakerne, som har en lang rekke varetekts- og soningsopphold bak seg, har ingen tilbakefall i prosjektperioden.

Underveis i prosjektet oppdaget bydelen en rekke sviktsoner mellom Kriminalomsorgen, vertskommunene (for fengslene) og bostedskommune/-bydel (se tabell under). Som det framgår av tabellen befinner sviktsonene seg i all hovedsak i tjenester utenfor bydelen, og tiltakene i prosjektet har kompensert for disse. Bydel Søndre Nordstrand har ved prosjektslutt ikke videreført tiltakene, blant annet fordi bydelen ønsker støtte fra Oslo kommune sentralt til dette tilbudet. Oppfølgingen av avdekkede sviktsoner fortsetter i 2025.

Tabell 1 Sviktsoner avdekket i prosjektet EXIN - ut av kriminalitet, inn i samfunnet

Sviktsone	Ansvar
Unge voksne som har begått kriminelle handlinger og som soner kortere dommer, soner ofte hele dommen i varetekt. På grunn av sikkerhetsnivået i varetekt får de som soner ikke tilgang på rus- og psykisk helsetilbud eller kvalifiserende tiltak under soning. Målgruppa kommer derfor ut fra soning dårligere stilt enn da de ble fengslet.	Kriminalomsorgen
Unge voksne som soner lengre dommer får svært ulike tilbud i fengslene. Rus, psykisk helsehjelp og kvalifiserende tilbud avhenger av vertskommunens tilbud og ressurser (importmodellen). Vi opplever at innsatte ikke får et tilbud som er tilpasset deres behov.	Kriminalomsorgen Vertskommunen
Vi opplever at kriminalomsorgen har lav kapasitet til å forberede løslatelse og å koble på øvrige tjenester i planleggingen. NAV får ikke tilstrekkelig informasjon fra kriminalomsorgen og er sjeldent til stede i fengselet. Bolig er en stor utfordring og er sjeldent forberedt.	Kriminalomsorgen NAV
NAV får ofte ikke informasjon om løslatelser, eller beskjed samme dag eller etter at løslatelsen har funnet sted. Vi opplever at kriminalomsorgen kan løslate innsatte en fredag ettermiddag, uten at NAV er informert om løslatelsen eller den løslattes behov.	Kriminalomsorgen NAV
Innsatte blir del av NAV sin portefølje på ordinært vis. Det vil si at NAV i praksis ikke har rom for å håndtere umiddelbarheten i sakene.	Kriminalomsorgen NAV
Vi opplever at NAV i liten grad er informert om behovene til den løslatte, og særlig i de sakene der det ikke har vært kontakt mellom NAV og den løslatte tidligere.	Kriminalomsorgen NAV
Det juridiske ansvaret for en tilbakeføring ligger hos Kriminalomsorgen, men utføres av kommunale tjenester og statlig NAV. Dette fungerer ikke i praksis.	Justisdepartementet
EX/IN erfarer at både kriminalomsorgen og øvrig tjenesteapparat antar et høyere ferdighets- og ressursnivå hos målgruppen enn hva som er det reelle.	Alle involverte tjenester

Økt livsmestring

Bydel Gamle Oslo har, i samarbeid med Utdanningsetaten, Politiet og Velferdsetaten, gjennomført et stort kompetansehevingsløft for ansatte i skoler, barnehager, barnevern, barne- og ungdomstiltak, frivillige organisasjoner, politi, helse- og fritidstilbud i samarbeid med RVTS Øst. Arbeidet i *Økt livsmestring* bygget på en innsiktsrapport fra 2020^{xxix}. Prosjektet har utviklet opplæringsmateriell, en digital guide og en ressursbank for ansatte i skoler og barnehager som er tilgjengeliggjort Oslo kommunes nettsider^{xxx}.

Barn og unge som har det vanskelig, kan uttrykke det på ulike måter. Hos noen kommer det til uttrykk gjennom utfordrende adferd. Gode relasjoner kan kompensere for negative erfaringer i barnas liv. Gjennom opplæring i traumeinformert praksis får ansatte kompetanse til å bygge relasjoner, også med barn som utfordrer sine omgivelser.

Bedre kommunikasjon

Under pandemien erfarte Bydel Stovner at det var vanskelig å nå ut til deler av befolkningen med informasjon. Familieinnvandrere er én av gruppene som ofte står langt unna offentlige tjenester og storsamfunnet. I Bydel Stovner, som mange andre steder, er det kun familieinnvandrere som er pålagt tuberkulosekontroll, som blir fanget opp.

Innsiktsrapporten *Bedre kommunikasjon* oppsummerer eksisterende kunnskap om målgruppen, der viktige funn er^{xxxi}:

- Det er en stor overvekt av kvinner som får opphold i Norge som følge av familiegjenforening (nesten 80 prosent).
- Referansepersoner, dvs. personen som er bosatt i Norge og som de nyankomne forenes med, bidrar i noen tilfeller til å motarbeide integreringen, snarere enn å bidra til den.
- Familieinnvandrere er ofte avhengig, økonomisk og praktisk, av referansepersonen, og kjenner ikke sine rettigheter. De kan bli utsatt for maktmisbruk.
- Familieinnvandrere har ofte sammenfallende behov med flyktninger, men det finnes ikke noe godt mottakssystem.

- Det er mange tjenester involvert i integreringsarbeidet, men informasjonsutvekslingen mellom dem kan være utilstrekkelig, med den følge at ingen har oversikt over de samlede behovene.

I tillegg gjennomførte prosjektet intervjuer med målgruppen, der de fant følgende:

- Venner og familie er manges hovedkilde til informasjon.
- Norskopplæringen blir ofte utsatt pga. omsorgsoppgaver, særlig for kvinner.
- Tradisjonelle kjønnsroller bidrar til å isolere kvinner fra samfunnsdeltakelse og hindrer deres egen utvikling og ivaretagelse av egen helse.
- Flere av informantene opplever familielivet som tyngende og at de må ta mer ansvar enn de er kapable til.
- Målgruppen savner informasjon på flere språk enn norsk og tilgang på en veileder som kan hjelpe dem med å orientere seg i samfunnet generelt og om rettigheter spesielt.

Lagspillerprosjektet

Bydel Søndre Nordstrand erfarer at det er en overrepresentasjon av barn med minoritetsbakgrunn og sansetap i bl.a. barneverntjenesten. De har derfor gjennomført et innsiktsarbeid i *Lagspillerprosjektet* som viser at:

- Kombinasjonen minoritetsbakgrunn og sansetap gir ekstra sårbarhet for negativ sosial kontroll
- Skam og tabuer rundt funksjonsnedsettelse og/eller manglende tillit til offentlige tjenester hindrer foreldrene i å oppsøke hjelp
- Ansatte i tjenestene mangler kjennskap til tilbudene for barn og unge med sansetap
- Ansatte i lavterskeltjenestene mangler kompetanse på sansetap og konsekvensene av disse
- Innbyggerne føler seg som «kasteballer» i systemet
- Spesialisthelsetjenesten er bekymret for manglende samhandling mellom tjenestene og manglende kunnskap i kommunale tjenester om konsekvensene av hørselstap

1.2.3 Status for implementering av resultater og kunnskap

Vi viser til tabellene under 2.2. og 2.3 for status for implementering av resultater og kunnskap for enkeltprosjekter.

I 2024 ble tolv prosjekter avsluttet etter gjennomføringsfase. Av disse hadde elleve flere leveranser som ble videreført i drift. Delprogrammet har hatt implementeringstøtte som prioritet siden 2020, fordi vi erfarte at implementering var vanskeligere enn antatt. Vi har arbeidet systematisk med å samle og dele læring og erfaringer fra prosjektgjennomføring i operativt styre og på tvers av de administrative ressursene i virksomhetene og programkontoret. Gjennom rutiner for oppfølging og veiledning fra søknadsidé til avslutning av prosjekt, bidrar delprogrammets utviklerressurser og programkontoret til den høye implementeringsgraden. Noen av de viktigste tiltakene for å fremme implementering er:

- Krav om at planlegging av implementering (økonomisk og organisatorisk) begynner ved valg av konsept
- Dokumentasjon av resultater: Nullpunktsmåling, monitorering underveis og sluttevaluering
- Økonomiske beregninger: I prosessen med å vri ressursbruk fra reparerende til forebyggende innsatser, vil det oppstå pukkelkostnader. Prosjektene må sannsynliggjøre økonomisk bærekraft som en del av sluttdokumentasjonen.

Læring, funn og resultater fra avsluttede prosjekter og prosjektporteføljen mer overordnet deles på tvers av virksomhetene på flere måter:

- På de faste møtene i utviklerteamet, der utviklerressursene i virksomhetene og programkontoret deltar
- I operativt styre
- I strategisk styre

Det ligger til den enkelte virksomhet å vurdere relevansen av læring, funn og resultater fra andre virksomheters utviklingsarbeid, og delprogrammet henviser til virksomhetene for informasjon om deres vurderinger.

Relevante byrådsavdelinger og statlige deltakere gjøres kjent med læring, funn og resultater av særlig relevans for dem gjennom jevnlig kommunikasjon og møter ved

behov. Programkontoret erfarer at dette nivået har større nytte av aggregerte resultater og læring på tvers av prosjekter. Programkontoret utarbeider derfor tematiske sammenstillinger og analyser på områder av særlig betydning, som kartleggingene av nåsituasjonen i oppfølgingstjenesten.

Seminarer

Delprogrammet arrangerte i 2024 tre seminarer på Rådhuset som nådde et bredt publikum, der byrådsavdelinger og statlige deltakere var representert sammen med ledere fra deltagende virksomheter, andre kommuner og frivillig sektor. Alle seminarene blir strømmet, og opptakene ligger på Områdesatsingenes Youtube-kanal:

- Oppvekstseminar (18. juni)
- EX/IN – fra soning til samfunn (22. august)
- Ungt utenforskap (19. september)

Vi har gode erfaringer med korte delingsarrangementer for enkeltprosjekter eller rapporter. I 2024 ble arbeid i delprogrammet delt på fem webinarer og frokostseminarer, eller som del av et større arrangement:

- *Digitalt barnehageløft* (18. januar)
- *Voldssaker i retur i barnevernstjenesten* (30. august)
- *Rask og riktig hjelp til barn, unge og familier. Kartlegging av Oslohjelpa i Bydel Alna, Bjerke og Søndre Nordstrand* på fellessamling for alle ansatte i Oslohjelpa i regi av byrådsavdeling for utdanning (11. november)
- *Deling av funn fra følgeforskningen til Godt språk ved UiO* (4. november)
- *Språk i familien. Hvordan kan vi jobbe bedre med tidlig flerspråklig utvikling 0-2 år?* (18. november)

Delprogram oppvekst og utdanning bidro med en parallellsesjon om utviklingsmetodikk og delprogrammets arbeid med tjenesteutvikling i barnehage på Husbankens storbykonferanse 26.-27. september. Vi arrangerte også befaringsfor konferansedeltakerne til Kuben videregående skole, som presenterte tilbudene Fundament og Skoletilbudet Ulven (tidligere OT Ulven), begge utviklet gjennom delprogram oppvekst og utdanning.

Nettside

Delprogrammet har stor aktivitet på sosiale medier og erfarer at det, i tillegg til seminarer, leder trafikk inn på nettsidene med prosjektbeskrivelser og relevante dokumenter.

Delprogrammets nye nettsider ble lansert i mars 2024 som en pilot før nettsidene også for øvrige delprogram ble lansert i løpet av sommeren. Antall besøkende på hele nettstedet til delprogrammet, inkludert prosjektsider, hadde over 30 000 besøkende i 2024. Dette tilsvarer en økning på omtrent 370% sammenlignet med antall besøkende i 2023.

Flere av prosjektsidene har også gode besøkstall. Blant annet har prosjektsiden for *OT Ulven* hatt over 1800 besøkende og *Ambulant team* har hatt over 950 besøkende i 2024. Programkontoret erfarer at statlige eiere besøker nettsidene å hente ut erfaringer og innhold til egen produksjon som eksempelvis stortingsmeldinger. I tillegg får programkontoret en jevn strøm av henvendelser fra flere interessenter inkludert media med utgangspunkt i innholdet på nettsidene.

Medieoppslag

Delprogrammets prosjekter er omtalt i 15 medieoppslag i løpet av 2024. Ettersom programkontoret ikke har et medieovervåkingsverktøy kan antall oppslag være høyere. Prosjektene er omtalt i Aftenposten, Dagsavisen, lokalmedier og fagblader som Utdanningsnytt.no, barnehage.no, Fontene, lokalmedia og to amerikanske tidsskrifter.

Eksterne besøk

I løpet av året har delprogrammet tatt imot to internasjonale delegasjoner samt et utenlandsk journalistbesøk:

- ▶ Tsjekkisk delegasjon 22.-23. april: På anmodning fra Kunnskapsdepartementet holdt vi presentasjon om delprogrammets arbeid og tilrettela for befarings i barnehage for delegasjon fra flere tsjekkiske ministerier og andre institusjoner.
- ▶ På initiativ fra Barne- og familiedirektoratet holdt vi presentasjon om delprogrammet for en delegasjon fra Uganda (ministerier, direktorater, m.m.) 5. september. Vi la også til rette for besøk til Bydel Stovner med presentasjon av tre barnehageprosjekter og befarings i barnehage

- Besøk fra journalist fra det amerikanske tidsskriftet The Hechinger Report 8.-10. april. Formålet med besøket var å undersøke driften av barnehager i områder med levekårsutfordringer, med sikte på å hente inspirasjon og læring for amerikanske barnehager med tilsvarende demografiske forhold. Besøket resulterte i to artikler^{xxxiiixxiii}:

1.2.4 Organisatoriske eller strukturelle hindringer for implementering

Delprogrammet har en føring om å avdekke og dokumentere strukturelle hindringer generelt, ikke bare for implementering. I vedlegg rapporterer vi derfor på alle strukturelle og organisatoriske hindringer som er avdekket og dokumentert i 2024.

I 2024 var det ett prosjekt, *EX/IN ut av kriminalitet inn i samfunn*, som ikke førte til implementering av de største leveransene etter fullført prosjekt. Prosjektet avdekket en rekke sviktsoner i tilbakeføringen til lokalsamfunnet etter endt soning, og ansvaret for en rekke av disse ligger hos andre aktører, slik det framgår av tabell 1 på side 20-21.

Det gjenstår noen ytterligere avklaringer av ansvarsforhold mellom bydel, kommunalt nivå og stat. Bydel Søndre Nordstrand vil, med støtte fra programkontoret, fortsette oppfølgingen av sviktsonene mot ansvarlige aktører når ansvarsforholdene er tilstrekkelig avklart.

1.3 Fremdrift og usikkerhet

Delprogrammet har hatt stor aktivitet og mange viktige leveranser i 2024. Ved utgangen av året er det ingen større forsinkelser i prosjektene. Noen prosjekter har fått innvilget forlengelse som følge av fravær eller justering og ny utprøving av innhold etter evaluering. Dette framgår av tabellen under 2.2. *Nye og pågående prosjekter*.

Store, kraftfulle prosjekter med stort gevinstpotensial forutsetter som oftest at flere virksomheter samarbeider på prosjekteiersiden. Samtidig er det slik at den største risikoen i prosjekter finnes i store prosjekter med mange deleiere. Dette er krevende prosjekter å lede fordi det er mange aktører involvert fra ulike styringslinjer. Utviklerteamet og programkontoret bruker en betydelig andel av sin tid på å støtte prosjektledere og prosjekteiere i gjennomføringen av prosjektene for å sikre gode

utgangspunkt for implementeringsvurderinger. Vi erfarer at denne støtten og veiledningen er avgjørende for om prosjektene skal lykkes i implementering.

Nye føringer fra programeiergruppen har gitt utviklerressursene og programkontoret nye oppgaver samtidig som en stilling som var vakant i store deler av 2024 er kuttet. Redusert kapasitet i kombinasjon med nye oppgaver øker risikoen for at store prosjekter ikke lykkes i implementeringen.

1.4 Viktige erfaringer og læringspunkt

Åtte år inn i programperioden tegner det seg et bilde av noen gjennomgående utfordringer i og for tjenestene i områder med store levekårsutfordringer. Dette gjelder også for gjennomføringen av handlingsprogram 2024:

- Tjenestenes organisering er ikke tilstrekkelig tilpasset en barne- og ungdomsgruppe som er flerspråklig, flerkulturell og vokser opp med dårlige levekår.
- Tjenestene lykkes ikke godt nok med å mobilisere foreldrene, som er de viktigste deltakerne i «laget rundt» barnet eller ungdommen.
- Samhandlingen og koordineringen mellom tjenestene er ikke er god nok.
- Relasjoner og tillit er avgjørende for at tjenestene skal lykkes i sitt arbeid, men mange tjenester mangler tilstrekkelig kompetanse for å bygge relasjoner med *alle* innbyggere.
- Rekrutteringsutfordringer, sykefravær og turnover utgjør strukturelle hindre for kvalitetsutvikling og relasjonsbygging.

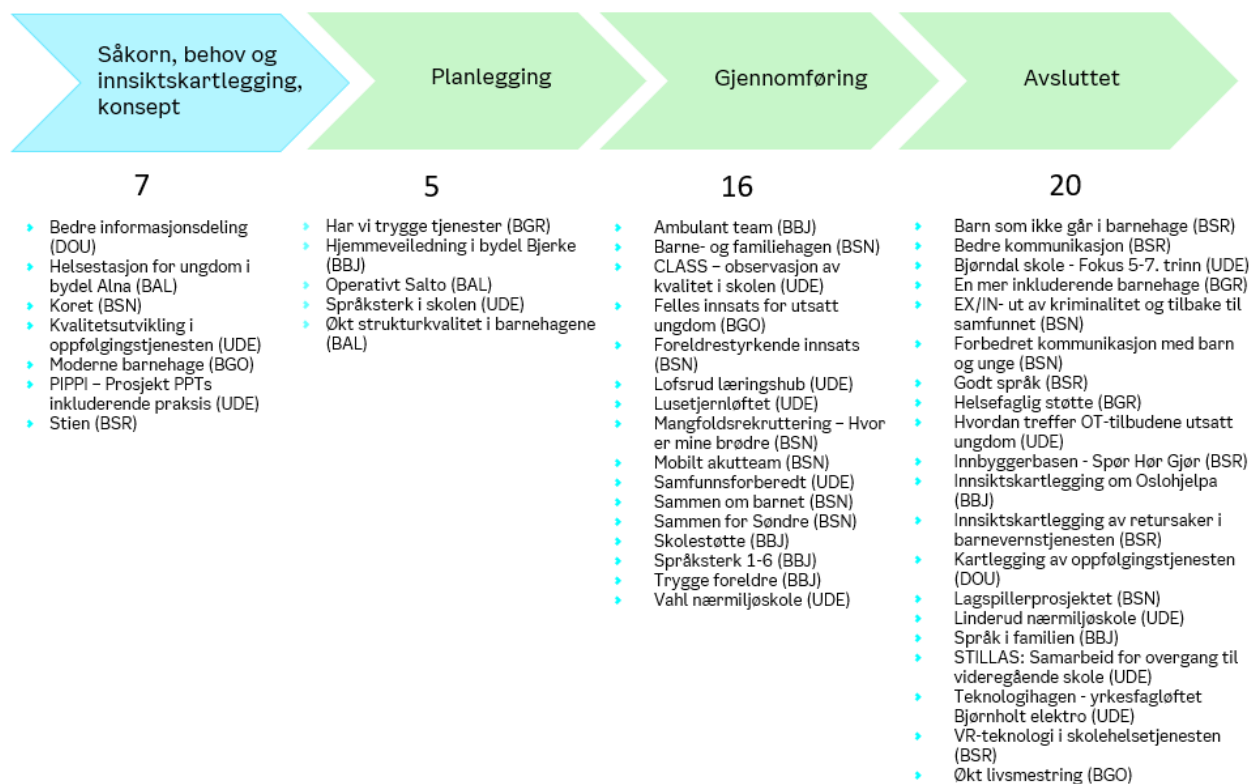
2. Prosjektporteføljen i 2024

Delprogram oppvekst og utdanning dekker sju virksomheter (seks bydeler og Utdanningsetaten) og alle oppveksttjenester. Virksomhetenes ønske og behov for delprogrammet som utviklingsarena har ført til en omfangsrik prosjektportefølje. Ser vi porteføljen under ett, tegner det seg et bilde av at utviklingsarbeidet har gått fra relativt små prosjekter med begrenset gevinstpotensial til større samarbeidsprosjekter med betydelig gevinstpotensial. Implementeringsgraden har samtidig økt. Samlet erfarer vi at

utviklingsarbeid gjort i de tidlige årene av delprogrammet, har bidratt til å «modne» fram utviklingsarbeid i og utenfor delprogrammets portefølje:

- ▶ Erfaringene og kunnskapen fra *Fundament* (avsluttet og implementert i 2020) førte til utviklingen av *OT Ulven* (avsluttet og implementert i 2022) og en kartlegging av nåsituasjonen i oppfølgingstjenesten (gjennomført i 2024). Utdanningsetaten startet høsten 2024 et nytt prosjekt, *Samfunnsforberedt*, som også baserer seg på erfaringer fra OT Ulven. Basert på erfaringene fra OT Ulven arbeider Utdanningsetaten nå med konseptet *Ulven Ung* rettet mot ungdom under 16 år.
- ▶ Kartlegging av spesialpedagogisk hjelp i bydelene (gjennomført i 2021 og 2022) førte til utvikling av prosjektene *En mer inkluderende barnehage* (avsluttet og implementert i 2024) og *Ambulant team* (pågår), begge tjenesteutviklingsprosjekter i barnehage med hjelp fra PPT. Erfaringene fra disse prosjektene ledet til at PPT startet prosjektet *PIPPI* i 2023 (pågår), et prosjekt for tjenesteutvikling i PPT.

2.1 Prosjekter i ulike faser

Figur 4 Aktive prosjekter per 31.12.2024 sortert etter fase

2.2 Nye og pågående prosjekter

Tabell 2 Oversikt over nye og pågående prosjekter i 2024 i delprogram oppvekst og utdanning

Prosjektnavn	Overordnet status og viktige aktiviteter/leveranser i 2024	Prosjekt - start- og sluttdato	Eier (b-eier(e) i parentes)
Ambulant team	Det er opprettet ambulante team i de fire deltagende bydelene. Teamene gir veiledning til barnehager over en lengre periode (fra 3 til 8 uker avhengig av bydelene og barnehagenes behov). Det gjennomføres også felles kompetanseheving for de ambulante teamene og øvrige ansatte i virksomhetene. Det jobbes med å spisse prosjektets gevinster, utarbeide aktivitets- og implementeringsplaner, utarbeide samarbeidsmodell mellom bydelene og PPT, samt planlegge ekstern evaluering. I hvilket omfang prosjektet skal videreføres i 2026 skal vurderes våren 2025.	04/2022 - 12/2025	BBJ (BAL, BGO, UDE v/PPT, BSN)
Barne- og familiehagen	Det er opprettet og testet ut "brobyggerteam" i barnehagene, utviklet rollebeskrivelse og mandat, samt opplæringsmodul for teamet. "Møteplassen" for foreldre med og uten barnehageplass er videreutviklet. Det er jobbet videre med metoder for rekruttering til Åpen barnehage. Evaluering og implementering fra prosjektet pågår.	04/2021-04/2025	BSN
Bedre informasjonsdeling	I desember fikk sekretariatet i delprogrammet i oppdrag fra byrådsavdeling for utdanning å gjennomføre et prosjekt for å bidra til økt kompetanse, lik praktisering og at tjenestene benytter handlingsrommet til informasjonsdeling som ligger i gjeldende lovverk. Prosjektet er i konseptfase per 31.12.2024.	12/2024-12/2027	DOU

CLASS – observasjon av kvalitet i skolen	Evaluerings av arbeidet med implementering av CLASS som verktøy for observasjon og veiledning på skolene er igangsatt. Deler av prosjektet er imidlertid forlenget, og høsten 2024 ble det gjennomført en intern kartlegging av forutsetningene til PPT grunnskole for å drive systemarbeid. Som et resultat av kartleggingen skal det undersøkes om det er behov for å utvikle et kartleggingsverktøy som kan gi oversikt over den spesialpedagogiske praksisen på den enkelte skole.	04/2021 - 02/2026	UDE v/PPT
Felles innsats for utsatt ungdom UNG	Læringen fra innsiktsarbeid og pilotering i prosjektet har ført til ny organisering av oppfølgingsarbeidet for målgruppa i bydelen. Tjenester er slått sammen i et nytt felles oppfølgingsteam for utsatt ungdom i alder 10-23 år, og prosjektarbeidet skjer nå i linjeorganisasjonen med utvikling og testing i fullskala. I 2024 fikk ca. 40 ungdommer oppfølging av ungdomskoordinatorer i prosjektet. Det jobbes mot mer effektive samhandlingsformer mellom viktige samarbeidspartnere, som skole og politi.	08/2020 - 12/2026	BGO (UDE)
Foreldre- styrkende innsats UNG	Prosjektet har vært satt på pause i ett år, men det er nå ansatt ny prosjektleder og prosjektets rammer og gevinstmål er redefinert.	01/2021 - 05/2026	BSN
Har vi trygge tjenester UNG	Bydelen har etablert kontakt med Pasient- og brukerombud i Oslo og Akershus med tanke på samarbeid. Prosjektet gjennomgår et eierskifte i overgangen 2024/2025, noe som forsinker prosesser knyttet til utlysning av ombudsstilling og utvikling av styringsdokument. Det arbeides parallelt med å sikre brukermedvirkning i	04/2023 - 05/2025	BGR

	prosjektet. Det tas sikte på å ferdigstille styringsdokument i oktober 2025.		
Helsestasjon for ungdom i bydel Alna UNG	Det er igangsatt et kartleggingsarbeid, og i den forbindelse har det blitt gjennomført workshops på fritidsklubber. Dette har gitt innsikt i ungdommers behov og ønsker relatert til tjenesten, som skal benyttes i det videre arbeidet.	08/2024 - 03/2025	BAL
Hjemmeveiledning i bydel Bjerke	På grunn av den økonomiske situasjonen i bydelen ble det besluttet å implementere prosjektet raskere enn opprinnelig planlagt. Det ble besluttet at ansatte i bydelens tjenester skal tilby hjemmeveiledning som del av det ordinære tilbudet. Det er utarbeidet en rutine for hjemmeveiledning i Bydel Bjerke som legges i kvalitetssystemet (EQS) og iverksettes. Informasjonsmateriell er revidert og klart til å deles internt og eksternt. Det er arbeidet med dokumentasjon og systemtilganger. Det er planlagt en intern evaluering våren 2025.	08/2024 - 08/2025	BBJ
Koret	Ingen aktivitet i 2024, koret har oppstart i 2025.	11/2024 - 06/2025	BSN
Kvalitetsutvikling i oppfølgings-tjenesten UNG	Det er ansatt prosjektleder, og prosjektet utarbeider prosjektforslag som skal leveres til styringsgruppen på byrådsavdelingsnivå 28. februar.	01/2025- 12/2027	UDE
Lofsrud læringshub UNG	Lofsrud skole har utforsket mulige løsninger for elevbedrifter, og testet ut blant annet bruk av matvogn som elevbedrift. Matvognen har inngått avtaler om servering på blant annet festivaler. Skolen har jobbet med å få på plass samarbeid og rigg for å kunne bruke matvognen til ungdomsjobber. Dette videreføres i 2025.	12/2021 - 06/2025	UDE

Lusetjernløftet UNG	Arbeidet med meråpen skole og samarbeid med fritidsaktører går over i drift i januar 2025. Prosjektet har hatt noen forsinkelser og forlenges med syv måneder til august 2025, uten ekstra midler. I forlengelsen skal skolen i større grad jobbe med foreldreinnvolvering og kompetansepakke for ansatte. I dette arbeidet undersøkes det muligheter for samarbeid med UDE og OsloMet, samt OsloMet Holmlia.	12/2021 - 08/2025	UDE
Mangfolds- rekruttering - Hvor er mine brødre UNG	Prosjektet har i 2024 ønsket å teste ut møter med yngre elever, og har derfor hatt samlinger med VG1 elever på Bjørnholt og ungdomsskoleelever på Jordal og Hauketo skole, med besøksdager på OsloMet Pilestredet. OsloMet har ansatt studentassistenter som bidrar som rollemodeller på besøksdagene.	01/2024 - 12/2025	BSN
Mobilt akutteam UNG	Teamet har i 2024 jobbet med rundt 90 akutsaker og over 300 barn. Rutiner for samhandling mellom teamet, saksbehandler og ressursteam internt i barneverntjenesten har blitt videreutviklet. Bydelen evaluerte prosjektet våren 2024. Prosjektet har ført til færre plasseringer og betydelig økonomisk innsparing. Teamet videreføres i drift.	04/2022 - 02/2025	BSN
Moderne barnehage	Det er utviklet et konsept for utforskning av ny teknologi (maskinlæring, automatisering og prediktive analyser) og videreutvikling av eksisterende digitale løsninger, for bedre planlegging og ressursallokering. Første versjon av produktet «Min barnehage» (dashbord for barnehagestyrere) ble testet høsten 2024. Teknisk utvikling foregår nå parallelt med involvering av brukere.	10/2023 - 01/2025	BGO
Operativt Salto UNG	Prosjektet retter seg mot unge i alderen 12-24 år, som begår kriminalitet, samt deres søsken og foreldre. Det er igangsatt et arbeid med å involvere ulike interessenter, med et mål om å kartlegge hva som allerede finnes av tilbud og	12/2024 - 05/2025	BAL

	tiltak på området, samt hvilke gevinster prosjektet bør arbeide for å oppnå.		
PIPI – Prosjekt PPTs inkluderende praksis	Prosjektet ble igangsatt høsten 2024 og to prosjektledere startet før jul. Det er nedsatt en arbeidsgruppe og en styringsgruppe bestående av ledere i bydelene og PPT, samt laget en plan for leveranser og aktiviteter for våren 2025. Det er også utarbeidet en interessentanalyse, og kommunikasjonsplan for våren 2025. Prosjektet er i gang med flere av leveransene med å sammenfatte forskning, kartlegging både i PPT og med barnehagene og har involvert alle seks bydeler i dette.	05/2024 - 05/2025	UDE v/PPT
Samfunnsforberedt UNG	Skoletilbudet Ulven erfarer at mange av elevene mangler viktige sosiale ferdigheter. I dette prosjektet vil skoletilbudet samarbeide med PPT om utvikling av sakkyndig vurdering og kartleggingsverktøy for sosial handlingskompetanse. Dette skal bidra til utarbeidelse av individuelle opplæringsplaner og tiltak i opplæringsarenaer, som skal testes ut.	09/2024 - 07/2026	UDE
Sammen for Søndre UNG	Prosjektleder er ansatt og planleggingsfasen er gjennomført. Seks barneskoler, med tilhørende ungdomsskole, er med i prosjektet. Prosjektet skal bidra til å redusere rekruttering til kriminalitet og øke deltakelsen på positive mestringsarenaer. Ledere i skole og bydel har vært på studietur for å lære av Grorudmodellen og Sosialagentene. Noe arbeid gjenstår med å definere alle leveransene i prosjektet.	12/2023 - 12/2026	BSN (UDE)
Sammen om barnet	Bydelene har etablert og tester nå ut et støttetilbud til biologiske foreldre og barn ved en omsorgsovertakelse. Samarbeid med Familievernkontorene i Oslo er etablert, og nye verktøy for kommunikasjon og samhandling mellom ansatte i seksjon omsorg og foresatte testes og tas i bruk.	08/2023 - 02/2026	BSN (BSR)

Skolestøtte	Prosjektet har utvidet samarbeidet med fem nye grunnskoler, slik at det nå er til sammen syv grunnskoler med i prosjektet. Samhandlingsrutinene mellom barnevernstjenesten og skole er revidert (ved undersøkelse, aktiv sak og overgangen mellom undersøkelse og tiltak). Det testes samtidig ut en modell hvor en barnevernsansatt er tilgjengelig på skolene én dag hver 2. eller 3. uke. Det jobbes med implementering i drift, og det planlegges en intern evaluering våren 2025.	08/2021 - 06/2025	BBJ (UDE)
Språksterk 1-6	Prosjektet er i fase 2, som startet i juli 2024. Fase 1 var forskning og utvikling. I fase 2 fortsetter dette arbeidet, men det arbeides primært med bistand til implementering i bydelene. Det jobbes også med å etablere en teamstruktur i PPT for å styrke språksterk-kompetansen i resten av organisasjonen, og i den forbindelse lages det en informasjonsvideo. Forskningsartikler publiseres løpende og er tilgjengelige på nettsiden til Språksterk.	07/2020 - 12/2026	BBJ (BAL, BGR, BSN, UDE v/PPT)
Språksterk i skolen	Våren 2024 ble det gjennomført et innsiktsarbeid som viser at det er et behov for en språkmodell i skolen som kan støtte et mer systematisk arbeid med barns språkutvikling i både skole og AKS. Prosjektet har på bakgrunn av dette utviklet en modell for språkarbeid som bygger på kunnskap og elementer fra barnehagemodellen «Språksterk 1-6». Det er nedsatt en prosjektgruppe med ansatte fra Avdeling for pedagogisk kompetanseutvikling (PKU) og PPT, som skal videreutvikle det faglige innholdet i modellen. Åtte skoler skal delta i uttestingen.	08/2023 - 07/2025	UDE
Stien	Bydelen har påbegynt en tilbudsinnbydelse til en ekstern kartlegging, som skal sendes ut i februar 2025. Kartleggingen skal resultere i en	10/2024 - 06/2025	BSR

	brukerreise for barn og unge med nevroutviklingsforstyrrelser.		
Trygge foreldre UNG	Det er testet ut og arrangert samlinger på kveldstid for foreldre som har tenåringer. Det vil jobbes videre med rekruttering til disse samlingene. Det er også gjennomført fagdager for ansatte i bydelen, med fokus på tverrfaglig samarbeid og forebygging rundt ungdom utnyttet til kriminalitet. Det jobbes med evaluering og implementering.	01/2023 - 07/2025	BBJ
Vahl nærmiljøskole	Prosjektet har videreført arbeidet med å styrke deltakelsen i fritidsaktiviteter gjennom Vahl GO. Skolen har tilbudt foreldrefokusgrupper, temakvelder og ICDP-veiledning til foreldre på skolen. Skolen har åpnet et nyoppusset skolebibliotek, som har blitt et samlingspunkt både i og etter skoletid. Stillingen som biblioteklærer implementeres fra januar 2025 og overføres til drift. Prosjektet forlenges til sommeren 2026, og legger til leveranser knyttet til overgangen mellom barnehage og skole og et styrket etter-skoletidstilbud.	01/2021 - 06/2026	UDE
Økt strukturkvalitet i barnehagene	Prosjektet gjennomførte ingen aktiviteter i 2024, da det ble besluttet at det var nødvendig å avvente ferdigstilling av kartleggingen «Hemmere og fremmere av kvalitetsutvikling i barnehage» (DOU), for å sikre riktig innsatsområde. Prosjektet har besluttet å innlemme den innledende fasen, som tidligere var et eget prosjekt («Økt strukturkvalitet og systemforståelse i det didaktiske arbeidet») i prosjektet. Prosjektet har også byttet navn, det het tidligere «Økt strukturkvalitet og systemforståelse – videreføring».	08/2019 - 05/2025	BAL

2.3 Avsluttede prosjekter

Tabell 3 Oversikt avsluttede prosjekter i 2024 i delprogram oppvekst og utdanning

Prosjektnavn	Viktige resultater/leveranser og implementeringsstatus	Prosjekt - start- og sluttdato	Eier (b-eier(e) i parentes)
Barn som ikke går i barnehage	Det ble besluttet å avlyse prosjektet kort tid etter oppstart fordi man fant ut at det er færre barn i bydelen som ikke går i barnehage enn først antatt (det er ca. 25 barn i året som starter på skolen uten å ha gått i barnehage). Gitt den økonomiske situasjonen i bydelen, ble det vurdert som uhensiktsmessig bruk av ressurser å gjennomføre dette prosjektet.	12/2024 - 12/2024	BSR
Bedre kommunikasjon	Det ble gjort innsiktsarbeid som viste stort informasjonsbehov blant nyankomne familieinnvandrere, særlig på flere språk. Målgruppen ønsket mer skriftlig og digital informasjon. Halvparten brukte venner og familie som hovedkilde. Norskopplæring ble ofte utsatt grunnet omsorgsansvar. Prosjektet ble avsluttet i planleggingsfasen grunnet manglende tjenestetilhørighet og ledernivåforankring. En grundigere behovsanalyse anbefales før lignende prosjekter.	11/2022-08/2024	BSR
Bedre sammen*	Prosjektet er implementert i drift under «Fagsenteret for barn og unge» i bydelen. Tjenesten består av fire ansatte fra NAV og Barnevernstjenesten, og bistår familier med komplekse behov.	05/2020-10/2021	BAL
Bjørndal skole - fokus 5-7. trinn	Det er utviklet en modell for foreldresamarbeid på skolen, og opprettet en møteplass for foreldre, driftet av en skole-hjem-koordinator. Skolen har utviklet en struktur for sosial-pedagogisk team, som gir råd og støtter	12/2020-01/2024	UDE

	kontaktlærer og familier i ulike saker. Skolen har laget en oversikt over fritidstilbud i nærmiljøet som deles ut til elever og foreldre, gjennom ranselpost, digitalt, på foreldremøter og på Møteplassen. Det er også etablert ettermiddagsaktiviteter på skolen. Alt er implementert.		
Det magiske skolebiblioteket*	Prosjektet har bidratt til at biblioteket har blitt en møteplass for elever og foreldre og et trygt sted å oppholde seg utenom skolens åpningstid. Bruk av biblioteket har blitt mer integrert i språk- og leseopplæringen og fungerer som et læringsrom for elever som trenger en pause fra ordinær undervisning. Dette videreføres på begge skolene. En eselærer fungerer som bindeledd mellom bibliotekar og det pedagogiske personalet. Leselærer er implementert på én skole.	08/2021-12/2023	UDE
En mer inkluderende barnehage	Gjennom dette prosjektet har bydel og PPT samarbeidet om kompetanseheving for barnehageansatte slik flere barn fått sine individuelle behov dekket gjennom det ordinære barnehagetilbudet. Det har vært en reduksjon i antall henvisninger til PPT og det har blitt et økt samarbeid mellom bydel og PPT på systemnivå. Prosjektet ble implementert våren 2024.	04/2021-06/2024	BGR (UDE v/PPT)
EX/IN- ut av kriminalitet og tilbake til samfunn	Prosjektet har utviklet og testet et løp for veiledning/relasjonsarbeid og koordineringsarbeid for målgruppen unge voksne innsatte. Veiledningen er brukerorientert og skreddersydd den enkelte innsatte. Prosjektet har avdekket en rekke sviktsoner mellom Kriminalomsorgen og kommunale tjenester. En veileder for arbeidet ble utviklet, men EX/IN er per 31.12.2024 ikke implementert grunnet uavklarte ansvarsforhold og økonomiske begrensninger, men	12/2020-06/2024	BSN

	implementeringsmulighetene undersøkes videre i 2025.		
Forbedret kommunikasjon med barn og unge	Prosjektet har vært et samarbeid mellom bydelene Søndre Nordstrand og Bjerke. Nye metoder for å kommunisere med barn og unge har blitt testet, og ungdomsredaksjoner har blitt opprettet. Ungdomsredaksjonene har produsert og publisert innlegg på sosiale medier, rettet mot barn og unge. Ungdomsredaksjonene er implementert i drift, foreløpig til og med juni 2025. Bydelenes ungdomsredaksjoner har mellom 120.000 og 230.000 visninger i sosiale medier.	12/2021-12/2024	BSN (BBJ)
Godt språk	Prosjektet har utviklet "Språkstart", som er en tidlig språkinnsats i samarbeid med helsestasjon, språkpedagog og åpen barnehage. Samarbeidet med helsestasjonen sikrer at flere familier får tidligere hjelp og virker samtidig ressursbesparende. Leveranser inkluderer veiledningssamtaler, grupper, utdeling av bøker, informasjonsmaterieell og kompetanseheving av ansatte. En rigg for forskningssamarbeid er etablert, og en forskningsrapport er under arbeid. Arbeidet videreføres i drift.	03/2021-12/2024	BSR
Helsefaglig støtte	Prosjektet ble avsluttet kort tid etter oppstart, grunnet manglende forankring i tjenestene i tidligfase. Konseptet er interessant og prosjektet kan være aktuelt for gjennomføring på et senere tidspunkt, men bydelen har erfart at eierskap og forankring er avgjørende for implementering i drift, og at det derfor må gjøres mer fotarbeid før en ev. oppstart.	11/2024-12/2024	BGR
Hvordan treffer OT-tilbudene utsatt ungdom	Kartleggingsrapporten er en av flere innsiktsarbeider som danner grunnlaget for det aktive prosjektet «Kvalitetsutvikling i oppfølgingstjenesten» (UDE). Kartleggingen	09/2022-05/2024	UDE

	viste at OT-skoletilbudene fungerer godt for elevene som deltar, men at mange i målgruppen ikke finner veien til tilbudet. Overgangen fra OT til annet skoletilbud kan være vanskelig, og organisatorisk kan det være uhensiktsmessig at skoletilbudene er fordelt på ni ulike skoler og opplæringsarenaer, og på relativt små organisatoriske enheter.		
Innbyggerbasen - Spør Hør Gjør	Prosjektet har etablert møteplasser for familier på Stovner i samarbeid med innbyggere og frivillige. Fem av seks møteplasser videreføres i samarbeid med Røde Kors, Åpen barnehage og frivillige aktører. I tillegg er «Familiefokus på Bydelstorget», babytreff og en Facebook-gruppe implementert. Flere tiltak har potensial for videreutvikling, men manglende lederforankring kan svekke tilbudets langsiktige stabilitet og utvikling, da det er avhengig av ansatte som jobber direkte med målgruppen.	04/2021-08/2024	BSR
Innsiktskartlegging av retursaker i barnevernstjenesten	Oxford Research har på oppdrag fra bydelene undersøkt hvordan barnevernet kan håndtere saker som omhandler vold i nære relasjoner bedre, for å redusere retur av slike saker. Anbefalingene inkluderer å fortsette å benytte Klemetsrudmodellen, godt samarbeid med skolene, videreutvikle felles rutiner for varsling til politiet og øke kompetansen om vold og æresrelatert sosial kontroll. Funnene er delt på webinar. Bydelene har foreløpig ikke jobbet videre med funnene grunnet kapasitetsutfordringer hos utviklerressursene og manglende eierskap.	10/2023-06/2024	BSR (BBJ, BGR)
Innsiktskartlegging om Oslohjelpa	Kartleggingen viser at brukerne av Oslohjelpa opplever å få god hjelp, men at hjelpen i liten grad når de som trenger tjenesten mest, og at innholdet i Oslohjelpa varierer stort mellom bydelene. Det mangler strategisk styring av	03/2024-10/2024	BBJ (BAL, BSN, UDE)

	tjenesten, og det er uklar rolle- og arbeidsfordeling mot øvrige tjenester. Rapporten ble delt på en samling for alle bydelene, i regi av byrådsavdeling for utdanning og byrådsavdeling for sosiale tjenester.		
Kartlegging av oppfølgings-tjenesten	Kartleggingsrapporten er en av flere innsiktsarbeider som danner grunnlaget for det aktive prosjektet «Kvalitetsutvikling i oppfølgingstjenesten» (UDE). Kartleggingen viste at OT-skoletilbudene fungerer godt for elevene som deltar, men at mange i målgruppen ikke finner veien til tilbudene. Overgangen fra OT til annet skoletilbud kan være vanskelig, og organisatorisk kan det være uhensiktsmessig at skoletilbudene er fordelt på ni ulike skoler og opplæringsarenaer, og på relativt små organisatoriske enheter.	05/2023-05/2024	DOU
Lagspiller-prosjektet	Kartlegging av ansattes behov for kompetanse og kunnskap i møte med innbyggere med nedsatt syn/hørsel er ferdigstilt. Innsikten er samlet i en rapport og delt med Helseetaten og Nasjonalt senter for psykisk helse og sansetap på Rikshospitalet. Prosjektet ble lagt ned etter konseptfasen pga. prosjektleders langvarige sykefravær og vanskeligheter med å finne en erstatter.	12/2023 - 12/2024	BSN
Linderud nærmiljøskole	Det er opprettet en familieklubb og ansatt en overgangslærer som jobber 50% i barnehage og 50% i skolen. Dette har gjort skolestarten tryggere for barn og foresatte. Det er innført en 30% stilling som nærmiljøskole-koordinator, som har ansvar for å følge opp undervisningssamarbeidet med Linderud gård, samt å støtte lærerne i å ta i bruk undervisningsmaterialet som er utviklet. Skolegården på Linderud er oppgradert og benyttes mer aktivt, men oppleves fremdeles	06/2021-06/2024	UDE (BBJ)

	som lite attraktiv av ungdomsskoleelevene. Tiltakene er videreført i drift etter evaluering.		
Mangfolds- kompetanse i barnehagen*	Prosjektet utviklet et emne på masternivå, "Mangfoldsledelse i barnehagen", i samarbeid med OsloMet, som barnehagestyrene i bydelen gjennomførte. Dette har blitt et fast emnefag som ledere i barnehage kan søke på, og som gir kompetanse i ledelse av samarbeid, utviklingsprosesser og demokrati gjennom aksjonsforskning. Det har også blitt opprettet strukturer og metoder for å rekruttere bredere til barnehagelærerutdanningen og til barnehagene. Gjennom felles fagdager og i samarbeid med forskere fra OsloMet er det utviklet en felles struktur for kunnskapsbasert utviklingsarbeid.	08/2021-12/2023	BSN
Språk i familien	Det tverrfaglige samarbeidet rundt språk har blitt styrket gjennom tilstedeværelse av språkpedagog på helsestasjonen, felles kompetanseheving, og arbeidsgruppe på tvers av tjenestene. Det har vist seg at det i tillegg er nyttig for foreldrene å ha språkpedagog i åpen barnehage som et lavterskeltilbud. Store deler av arbeidet implementeres, tilpasset til behovet i den enkelte bydel. Det arbeides videre med å utvikle informasjonen på HelseNorge om språkutvikling, i samarbeid med Helsedirektoratet.	06/2021-06/2024	BBJ (BAL)
STILLAS: Samarbeid for overgang til videregående skole	UDE ønsket å bidra til implementering av arbeidet med overgangsveiledere i Bydel Gamle Oslo, men bydelen besluttet å legge ned Overgangstjenesten og prosjektet ble avlyst før oppstart.	01/2024-01/2024	UDE (BGO)
Teknologihagen - yrkesfagløftet Bjørnholt elektro	Prosjektet hadde flere gode resultater: flere elever fikk praksis- og lære plass, skolen fikk bedre forhold til bransjen og skolestarten opplevdes som tryggere av elevene. Tiltakene	01/2021-07/2024	UDE

	var bla. systematisk kompetanseheving av lærerne, omorganisering av staben og tettere samarbeid med LOS-funksjon, bydel og politi. Disse videreføres. Samarbeidsrigg med politi er også overført til andre skoler. Prosjektet har avdekket en rekke organisatoriske og strukturelle hindre, som følges videre opp.		
VR-teknologi i skolehelse-tjenesten	Gjennom å ta i bruk VR-teknologi ønsket skolehelsetjenesten å nå flere gutter og tilby ny metodikk for trening på sosiale ferdigheter. Teknologiske utfordringer med VR-brillene, manglende eierskap i bydelen og utfordringer med å rekruttere elever førte til at prosjektet ikke ble implementert. Evalueringen viste også at eksponeringsterapi ved bruk av VR krever kontinuitet og bedre oppfølging for å sikre mestring.	02/2023-11/2023	BSR
Økt livsmestring	Det er gjennomført felles kompetanseheving med opplæring i traumeinformert praksis for ansatte i en rekke tjenester i og utenfor Bydel Gamle Oslo, i regi av kompetansesenteret RVTS Øst. Digitalt opplæringsmateriell er utviklet i samarbeid med ansatte i bydel og gjort allment tilgjengelig på kommunens nettsider. Det er utviklet en digital guide og ressursbank som skal støtte ansatte i barnehage og skole, samt kurs i kommunikasjon og krisehåndtering i Oslo politidistrikt. Bydelen viderefører tiltakene i drift, og flere andre virksomheter vurderer å ta ressursene i bruk	01/2020-12/2024	BGO (UDE)

* Prosjektene var ikke med i oversikt over avsluttede prosjekter i årsrapport for 2021 og 2023, og er dermed tatt med i denne tabellen, men inngår ikke i figur 4.

Samtlige prosjekter har levert sluttrapport.

3. Programstyrets arbeid

3.1 Arbeidsformer og leveranser

Strategisk styre hadde to egne møter og ett fellesmøte med operativt styre i 2024. Styret har behandlet saker som:

- Bruk av virksomhetenes utviklerressurser til programrelaterte oppgaver på tvers av virksomhetene
- Status for oppfølging av innmeldte strukturelle hindringer
- Rapporteringsomfang og brukervennlighet og nytteverdi av Prosjektportalen

På fellesmøtet med strategisk og operativt styre delte eiere i stat og kommune hvilken nytte de har hatt av delprogrammets produksjon og resultater siste år. Styremedlemmene ga sine innspill til oppfølging av tilråkningene i *Evaluering av Barnehageprogrammet* og avdekkede sviktsoner i *EX/IN – ut av kriminalitet inn i samfunn*.

Operativt styre har hatt fem møter i 2024. Styret har, i tillegg til søknadsbehandling, blant annet behandlet saker om:

- Bruk av utviklerressurser til programrelaterte oppgaver utenfor virksomheten og håndtering av økt oppgaveomfang med færre ressurser
- Risikovurdering av delprogrammets samlede aktiviteter
- Tilrådinger om oppfølging av kartlegging av nåsituasjon i oppfølgingstjenesten

11. desember arrangerte delprogrammet og Bydel Grorud en halvdagssamling for operativt styre og utviklerressursene om bydelens bruk av delprogrammet til å understøtte store endringer i oppvekstsektoren med gode resultater for barn og unge.

3.2 Samspill med de andre delprogrammene

- Delprogram oppvekst og utdanning samarbeidet med delprogram sysselsetting om kartleggingen av nåsituasjonen i oppfølgingstjenesten.
- Delprogrammets utvikler i Bydel Søndre Nordstrand holdt kurs i evaluering og monitorering for Delprogram sysselsetting i mars.

- Delprogrammet inviterte prosjektledere fra øvrige delprogram til prosjektledersamlinger i februar og november om hhv. kommunikasjon og prosjektmetodikk

På prosjekt- og virksomhetsnivå pågår det samarbeid mellom delprogrammene der det har faglig relevans.

4. Budsjett og regnskap 2024

4.1 Overordnet budsjett og regnskap

Tabell 4 Budsjett, regnskap og overførte midler fra 2024 for delprogram oppvekst og utdanning
(Tall i 1000)*

	Overførte midler fra 2023	Nye midler fra Område-satsingene i Oslo 2024	Om-disponering	Totalt budsjett 2024	Regnskaps-førte kostnader 2024	Overføres til 2025
Program-kontoret	1 351 000	8 389 000	188 000	9 928 000	5 547 000	4 381 000
Prosjekt-utviklere	2 023 000	6 951 000	0	8 974 000	8 628 000	346 000
UDE	20 348 000	22 307 000	-188 000	42 467 000	16 961 000	25 506 000
BAL	1 396 000	2 430 000		3 826 000	42 000	3 784 000
BBJ	18 462 000	30 057 000		48 519 000	23 121 000	25 398 000
BGO	11 483 000	5 340 000		16 823 000	7 161 000	9 662 000
BGR	1 676 000	3 050 000		4 726 000	2 029 000	2 697 000
BSR	5 801 000	710 000		6 511 000	4 669 000	1 842 000
BSN	25 635 000	11 346 000		36 981 000	15 107 000	21 874 000
Totalt	88 175 000	90 580 000	0	178 755 000	83 265 000	95 490 000

*Detaljert budsjett og regnskap for delprogrammet går frem av vedlegg.

4.2 Årsaker til mindreforbruk i 2024

Programkontoret hadde et mindreforbruk på 1.4 millioner kroner til programdrift, som skyldes lavere kostnader enn forventet til bla. lønn, arrangementer og andre kommunikasjonsaktiviteter. Det er i 2025 søkt om 1.1 millioner kroner lavere budsjett enn i 2024. I programkontorets budsjett inngikk det også 900 000 kroner til kompetansehevende tiltak, hvorav ca. 740 000 kroner er ubenyttet. Dette skyldes at delprogrammet i hovedsak har gjennomført kompetanseheving med interne ressurser, og at det var budsjettet med en studietur som utgikk. Budsjettet for 2025 er redusert til 400 000 kroner. Programkontoret ble tildelt ytterligere 1.1 millioner kroner i porteføljeutviklingsmidler, som overføres til 2025. Programkontoret ble i desember 2024 tildelt 1 million kroner til prosjektet «Bedre informasjonsdeling», til benyttelse i 2025.

I bydel Alna skyldes mindreforbruk på stillingen «Porteføljeutvikler alle bydeler» at stillingen ble avviklet fra august. Overførte midler til 2025 omposteres til prosjektutvikler i bydelen.

Prosjektene tildeles ikke midler per kalenderår, men per fase. Overførte midler til 2025 skyldes i hovedsak altså ikke mindreforbruk. I de få tilfellene hvor prosjektene er forsinket, og det dermed er et reelt mindreforbruk, er det varierende årsaker. Rekruttering er det forsinkende elementet som oftest går igjen, enten fordi det tar tid å finne de rette personene, eller fordi tiltakseier venter med å starte prosessen til midlene er tildelt.

Ubenyttede midler i avsluttede prosjekter skal tilbakeføres, men det endelige regnskapet er vanligvis klart først et par måneder etter prosjektslutt. Den totale summen viser derfor kun status per 31.12.24, ikke den faktiske summen som vil bli tilbakeført.

5. Vedlegg

- Strukturelle og organisatoriske hindringer
- Referanser
- Økonomirapportering 2024

Strukturelle og organisatoriske hindringer

Prosjekt	Hindring	Oppfølging
Barn som ikke går i barnehage (BSR)	Prosjektet ble avlyst da det viste seg at omfanget var mindre enn antatt da søknaden ble sendt.	Programkontoret og utviklerressursene vektlegger viktigheten av gode beslutningsgrunnlag i veiledning ifm. nye initiativ.
Bedre kommunikasjon (BSR)	Det er ingen systematisk oppfølging av familieinnvandrere, til tross for at mange i denne gruppen er svært marginaliserte og med hjelpebehov som overlapper med hjelpebehovene til flyktninger. Prosjektet ble avsluttet etter planleggingsfasen pga. manglende prosjekteierskap.	Svakt prosjekteierskap er en tilbakevendende utfordring og risiko. Programkontoret deler innsikt fra prosjektet med relevante byrådsavdelinger på de faste møtepunktene og følger opp kurset i prosjekteierstyring med ytterligere kompetanseheving i 2025.
Bedre sammen (BAL)	Tjenestene har ikke en avklart ansvarsfordeling og kjenner ikke godt nok til hverandre. I komplekse saker fører det til manglende samspill rundt oppfølging og målsetting. Det er ikke ressurser i de ordinære tjenestene til å følge opp familier med store og komplekse behov, og <i>Bedre sammen</i> kompenserer for dette.	-
Bjørndal skole - Fokus 5-7. trinn (UDE)	De ordinære møtepunktene mellom skole og hjem fungerer ikke for alle foresattgrupper. Skoler i områder med stor minoritetsandel og	

	levekårsutfordringer må innrette samarbeidet annerledes for å lykkes. Det har de gjort på Bjørndal. Gjennom prosjektet har de også erfart noen andre hindre: 1. Elever ved skolen deltar i liten grad på fritidsaktiviteter. Det mangler en oversikt over alle fritidstilbud i bydelen, og det er krevende å rekruttere elever til tilbud utenfor skolen. 2. Et godt arbeid med skole-hjem gjennom foreldrekoordinator er avhengig av tillit og kontinuitet. 3. Det krever ekstra tid og kompetanse fra lærerne for å kunne gi et tilpasset tilbud til foreldre i skole-hjem samarbeidet.	
Det magiske skolebiblioteket (UDE)	Skolebibliotek er utsatt for kutt ved økonomisk trange tider.	
En mer inkluderende barnehage (BGR, UDE v/PPT)	Utflytting av spesialpedagogiske ressurser til barnehagene er en forutsetning for modellen. Bydelen omorganiserte derfor sine spesialpedagogiske ressurser ut i barnehagene før prosjektet ble satt i gang.	Bydel Grorud har delt sine erfaringer blant annet på en halvdagssamling for operativt styre 11. desember.
EX/IN – ut av kriminalitet og tilbake til samfunn (BSN)	Prosjektet avdekket en rekke gråsoner i ansvarsdelingen. Se egen oversikt i årsrapport 2024.	Mange funn er relevante for Ungt utenforskap-satsingen, som ledes av byrådsleder. Programkontoret spiller

		disse inn til arbeidsgruppen.
Godt språk (BSR)/Språk i familien (BBJ, BAL)	Helsestasjon, fagsenter og barnehager samarbeider i utgangspunktet lite og usystematisk. Det er utfordrende å finne tid til felles samarbeid på tvers av bydeler og tjenester. Det er stor etterspørsel etter språkveiledning fra foreldrene, men uklart om tiltakene treffer de rette målgruppene. Det er svært tungvint å legge inn foreldrenes språk i CGM i svangerskapskontroll, dette er meldt til HLS uten å få svar. Kunnskap om flerspråklighet og flerspråklige barns språkutvikling virker ikke til å være tilstrekkelig ivarettatt i helsesykepleiernes utdanning. Det er et behov for større felles forståelse i tjenestene om at tidlig språkinnsats på foreldrenes morsmål fremmer språklig så vel som kognitiv utvikling.	Programkontoret tar hindringene opp med byrådsavdeling for helse (HLS) på de faste møtepunktene, samt i skriftlig oversendelse Skriftlig oversendelse fra programkontoret/prosjekteier til OsloMet om behovet for kompetanse på språkutvikling for flerspråklige barn inn i utdanningen.
Helsefaglig støtte (BGR)	Prosjektet ble avlyst på grunn av behov for felles forankringsarbeid blant berørte parter.	Dette sammenfaller med tidligere erfaringer om betydningen av forankring og modenhet. Programkontoret og utviklerressursene

		vektlegger erfaringene i veiledning ifm. nye initiativ.
Hvordan treffer OT-tilbudene utsatt ungdom (UDE)	OT-skoletilbudene har lokalt inntak, dvs. at de selv bestemmer hvem som skal få plass og ikke. Unge som er motiverte for opplæring, kan få avslag på søknad om plass, og det er stor grad av tilfeldighet i hvilket tilbud den enkelte i målgruppen får. Det mangler et system for å sikre gode overganger tilbake til ordinær opplæring.	Følges opp i prosjektet «Kvalitetsutvikling i oppfølgingstjenesten».
Innbyggerbasen - Spør Hør Gjør (BSR)	Fokus på å forankre hos førstelinja og mangelfull forankring i ledelsen gjør tiltaket sårbart for kutt. Det ble ikke etablert en fungerende styringsgruppe eller utarbeidet gode nok prosjektplaner og verktøy.	Dette sammenfaller med tidligere erfaringer. Programkontoret og utviklerressursene vektlegger erfaringene i veiledning ifm. nye initiativ.
Innsiktskartlegging om Oslohjelpa (BBJ, BAL, BSN; UDE)	Mangel på helhetlig, overordnet strategisk styring, definisjon av målgruppen og strategier for å nå ut til målgruppen, gjør at tjenesten treffer i hovedsak de mest ressurssterke. Svake norskerferdigheter, utfordringer knyttet til kvaliteten og tilgjengeligheten av tolketjenester, lav tillit til offentlige tjenester og bekymring for at kontakt med hjelpeapparatet kan føre til involvering av barnevernet, er årsaker til at tjenesten ikke når de med størst behov for hjelp.	Byrådsavdeling for helse bruker rapporten som underlag for sak om Oslohjelpa. Flere funn er relevante for Ungt utenforskap-satsingen, som ledes av byrådsleder. Programkontoret spiller disse inn til arbeidsgruppen.

	Det er uklar rolle- og arbeidsfordeling mellom Oslohjelpa og andre tjenester, noe som kan føre til ineffektiv ressursbruk og forvirring blant brukerne. Bydelene har i tillegg organisert og utformet Oslohjelpa på ulike måter. Oslohjelpa har begrenset kapasitet og tjenesten kan ha lang ventetid. Dette kan delvis skyldes den manglende rolleavklaringen, som medfører risiko for at Oslohjelpa håndterer problemstillinger som burde vært henvist til andre tjenester.	
Kartlegging av oppfølgingstjenesten (DOU)	Det er behov for å gjennomgå overordnet ansvar for ledelse og styring av kommunens tilbud. Tjenestene pålegges oppgaver i Oslostandarden som de ikke har ressurser til å oppfylle. Det fører til store forskjeller i tilbudet avhengig av bosted og avgiverskole. Manglende kapasitet i tjenesten rammer de med størst oppfølgingsbehov hardest. I praksis blir de som selv oppsøker tjenesten prioritert.	Følges opp i prosjektet «Kvalitetsutvikling i oppfølgingstjenesten».
Kartlegging av voldssaker i retur i barnevernstjenesten (BSR, BGR, BBJ)	Barneverntjenesten har behov for konkrete anbefalinger som de kan gjennomføre med eksisterende ressurser.	Programkontoret formidler hindringene til byrådsavdeling for sosiale tjenester på de faste møtepunktene, samt ved skriftlig oversendelse.

	Det er mangel på felles praksis i bydelene for når det skal varsles fra barnevernet til politiet. Det er manglende informasjonsutveksling mellom kommuner/bydeler/skoler ved flytting. Det er mangel på felles praksis i bruk av samtykke og håndtering av personvern. Det er behov for å utvikle et samtykkeskjema som dekker de juridiske kravene, og samtidig er enkelt å benytte seg av for tjenesten, og forståelig for brukeren.	Mange funn er relevante for Ungt utenforskap-satsingen, som ledes av byrådsleder. Programkontoret spiller disse inn til arbeidsgruppen.
Lagspillerprosjektet (BSN)	Familier med barn med sansetap må forholde seg til mange instanser og tjenester. Det er spesielt krevende for innbyggere som er relativt nye i landet. I deler av minoritetsbefolkningen finnes det også kulturelle barrierer og kunnskapshull som gjør at foreldrene unnlater å oppsøke hjelp til barn med funksjonsnedsettelse.	Funnene er delt med Helseetaten og nasjonalt senter for psykisk helse og sansetap ved Rikshospitalet.
Linderud nærmiljøskole (UDE, BBJ)	Gråsoner mellom bydel og skole må håndteres på en måte som gjør ansvarsdelingen bærekraftig. Implementering av tiltak/modeller i skolen som f.eks. bruk av	Dette sammenfaller med tidligere erfaringer om betydningen av forankring og modenhet. Programkontoret og

	nærmiljøet i undervisningen krever god forankring hos rektor, avdelingsledere og lærere fra tidlig fase.	utviklerressursene vektlegger erfaringene i veiledning ifm. nye initiativ.
Mangfoldskompetanse i barnehagen (BSN)	Kunnskap om språklig og kulturelt mangfold er ikke en tilstrekkelig del av grunnkompetansen i barnehagelærerutdanningen.	Bydel Søndre Nordstrand har etablert tett kontakt med OsloMet avdeling Holmlia. Problemstillingen er tatt opp på ulike møtepunkter mellom delprogrammet og OsloMet.
Teknologihagen – yrkesfagløftet Bjørnholt elektro (UDE)	Et flertall av elevene har ikke tilstrekkelige faglige, sosiale og språklige forutsetninger for å bestå. Elektro er en faglig krevende linje og er ikke egnet for denne elevgruppen. De har behov for et annet opplegg. 60% av elevene har de siste tre årene ikke fått læreplass. Det er mangelfull oppfølging av elevene som ikke får læreplass. De kalles inn til møte hos UDA, og stiller de ikke, er de over på OT. Vedvarende problemer med å rekruttere og beholde kvalifisert personell. Det er vanskelig å motivere elevene til å gjennomføre språkopplæring i tillegg til ordinær undervisning, dette må organiseres annerledes. Språkkunnskaper	Videre oppfølging avklares med skoleeier. Funn og læring fra prosjektet følges opp i prosjektet <i>Kvalitetsutvikling i oppfølgingstjenesten</i>. Flere av funnene er relevante for Ungt utenforskap-satsingen, som ledes av byrådsleder. Disse oversendes til arbeidsgruppen.

	burde i mange tilfeller vært styrket tidligere i skoleløpet.	
VR-teknologi i skolehelsetjenesten (BSR)	Mangelfull forankring hos skoleeier og seksjonsleder, krevende arbeidsforhold på Stovner videregående (voldsepisoder, lederbytte og høy turnover), lav bemanning i skolehelsetjenesten og manglende forankring på tvers av tjenestene bidro til at prosjektet ikke lyktes.	Manglende forankring hos prosjekteiere er en kjent risiko i delprogrammet. Programkontoret og utviklerressursene har disse erfaringene med i veiledningen av nye initiativer.
Økt livsmestring (BGO, UDE, Politiet og frivillige organisasjoner)	Det er krevende for tjenestene å gjennomføre kompetanseheving i tillegg til ordinær drift og pågående prosjekter og satsinger. Ulike mandat, lovverk og driftsformer gjør samarbeid på tvers av virksomheter og tjenester krevende. Manglende struktur for kompetanseheving, inkludert opplæring av nyansatte, gjør at tjenestene er avhengige av nøkkelpersonell for å implementere ny kunnskap i drift. Vellykket implementering krever dedikert eierskap og prioritering fra øverste ledelse.	Dette sammenfaller med tidligere erfaringer om betydningen av forankring og modenhet. Programkontoret og utviklerressursene vektlegger erfaringene i veiledning ifm. nye initiativ. Bruk av samtykke for informasjonsdeling inngår i prosjektet <i>Bedre informasjonsdeling</i> som startet i desember 2024 på oppdrag fra byrådsavdeling for utdanning.

Referanser

ⁱ Kunnskapsdepartementet (2024) *Et jevnere opplæringsløp – Barnehage, skole/SFO som innsats mot ulikhet blant barn og unge*. Rapport fra ekspertgruppen.

ⁱⁱ Meld. St. 6 (2019-2020) Tett på - tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO

ⁱⁱⁱ Rambøll og Comte Bureau (2021) *Helhetlig og likeverdig pedagogisk tilbud. Kartlegging og behovsanalyse i seks bydeler*. Oslo: Delprogram oppvekst og utdanning

^{iv} Iversen, Jon Marius Vaag og Nyhus, Ole Henning (2022) *Barn med særskilte behov: Statistikk og analyse fra Oslo kommune. SØF-rapport nr. 07/22*. Oslo: Delprogram oppvekst og utdanning

^v Utdanningsetaten (2024) *Treffer OT-skoletilbudene utsatte unge?* Oslo: Delprogram oppvekst og utdanning

Nordlandsforskning (2024) *Kartlegging av oppfølgingstjenesten. Ni bydeler i Oslo*. Oslo: Delprogram oppvekst og utdanning

Programkontoret (2024) *Måloppnåelse i oppfølgingstjenesten i Oslo*. Oslo: Delprogram oppvekst og utdanning

^{vi} Fafo (2024) *Rask og riktig hjelp til barn, unge og familier. Kartlegging av Oslohjelpa i Bydel Alna, Bjerke og Søndre Nordstrand*. Fafo-rapport 2024:39. Oslo: Delprogram oppvekst og utdanning

^{vii} <https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/statistikk/arbeidssokere-og-stillinger-statistikk/hovedtall-om-arbeidsmarkedet>

^{viii} Falch, Torberg og Nyhus, Ole Henning (2011) *Betydningen av fullført videregående opplæring for sysselsetting og inaktivitet blant unge voksne (tabell 2)*, i *Søkelys på arbeidslivet* 2011:4

^{ix} Albæk, Karsten m.fl. (2020) *Bedre sent enn aldri? Hvordan sen fullføring av videregående skole påvirker tidlig karriere* i *Søkelys på arbeidslivet* 2020:1-2. Oslo: Universitetsforlaget

^x Lillejord, Sølvi m.fl. (2015:11) *Frafall i videregående opplæring. En systematisk kunnskapsoversikt*. Oslo: Kunnskapssenter for utdanning/Norges forskningsråd

^{xi} Lillejord, Sølvi m.fl. (2015) *Frafall i videregående opplæring. En systematisk kunnskapsoversikt*. Oslo: Kunnskapssenter for utdanning/Norges forskningsråd

Markussen, Eifred m.fl. (2006) *Forskjell på folk – hva gjør skolen? Valg, bortvalg og kompetanseoppnåelse i videregående opplæring blant 9749 ungdommer som gikk ut av grunnskolen på Østlandet våren 2002. Hovedfunn, konklusjoner og implikasjoner tre og et halvt år etter*. Oslo: NIFU STEP

Markussen, Eifred (2008) *Bortvalg og kompetanse. Gjennomføring, bortvalg og kompetanseoppnåelse i videregående opplæring blant 9749 ungdommer som gikk ut av grunnskolen*. Oslo: NIFU

Markussen, Eifred m.fl. (2020) *Fra 16 til 30. Om utdanning, jobb og inntekt for 9341 unge fra Østlandet, 14 år etter at de gikk ut av tiende klasse i 2002*. Oslo: NIFU

Kunnskapsdepartementet (2020) *Nye sjanser – bedre læring – Kjønnforskjeller i skoleprestasjoner og utdanningsløp*. NOU 2019:3

von Simson, Kristine og Umblijs, Janis (2020) Housing conditions and children's school results: evidence from Norwegian register data. [*International journal of housing policy*](#)

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2014) *Skolerapport. Hvordan bedre skoleresultatene og utdanningssituasjonen for barn og unge i barnevernet*. Oslo: Bufdir

^{xii} Bhuller, Manudeep og Røgeberg, Ole (2022) Kjennetegn ved barn og unge som begår kriminelle handlinger og virkninger av straff. Oslo Economics 2022-25 på oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet

Markussen, E. (2016a). De' hær e' e'kke nokka for mæ. I K. Reegård & J. Rogstad (Red.), *De frafalne. Om frafall i videregående opplæring - hvem er de, hva vil de og hva kan gjøres?* (s. 154-172). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

^{xiii} Utdanningsspeilet 2020: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/publikasjoner/utdanningsspeilet/utdanningsspeilet-2020/del-1/gjennomforing/> (lesedato 4. mars 2015)

^{xiv} Kunnskapsdepartementet (2024:84-85) *Et jevnere opplæringsløp – Barnehage, skole/SFO som innsats mot ulikhet blant barn og unge*. Rapport fra ekspertgruppen.

^{xv} Helsedirektoratet (2015) [Sosioøkonomisk status og barn og unges psykologiske utvikling: Familiestressmodellen og familieinvesteringsperspektivet](#)

^{xvi} Se <https://www.gyldendal.no/faglitteratur/pedagogikk-og-laererutdanning/fagartikler/slik-kan-du-utvikle-morsmaalet-hos-flerspraaklige-barn-hjemme-og-i-barnehagen/> for en kunnskapsoppsummering

^{xvii} Kunnskapsdepartementet (2023:107-108) En barndom for livet. Økt tilhørighet, mestring og læring for barn i fattige familier. Rapport fra ekspertgruppen

^{xviii} Delprogram oppvekst og utdanning (2024) Evalueringsrapporten for Barnehageprogrammet

^{xix} Oxford Research (2018) Forstudie til barnehageprosjektet «Fra beste til neste praksis». Oslo: Delprogram oppvekst og utdanning

^{xx} Nordahl, Thomas m.fl. (2018) *Inkluderende fellesskap for barn og unge. Ekspertgruppen for barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging*. Bergen: Fagbokforlaget

^{xxi} Meld. St. 6 (2019-2020) Tett på - tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO
Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis

^{xxii} Rambøll (2024) *Kartlegging av det spesialpedagogiske feltet på barnehageområdet i Oslo kommune*. Oslo: Byrådsavdeling for utdanning

^{xxiii} <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-videregaende-skole/tall-for-gjennomforing-av-videregaende-opplaring/gjennomforing-av-videregaende-opplaring--sortert-etter-fylke/>

^{xxiv} [Kommunehelsa statistikkbank](#)

^{xxv} Kunnskapsdepartementet (2019:46) *Nye sjanser – bedre læring. Kjønnforskjeller i skoleprestasjoner og utdanningsløp*. NOU 2019:3

^{xxvi} [2024 Nedre poenggrense 1. inntak](#)

^{xxvii} <https://statistikbanken.oslo.kommune.no/statbank/sq/c74196ed-8dc0-46b4-8b9c-5917c42ba55c>

^{xxviii} <https://www.politiet.no/globalassets/dokumenter-strategier-og-horinger/oslo/rapporter/barne--og-ungdomskriminalitet/unge-registrert-med-gjentatt-kriminalitet-i-oslo-politidistrikt.pdf>

^{xxix} Østmoe, Cecilie (2020) Økt livsmestring – Felles innsats for barn og unge – Oslo som traumeinformert by. Oslo: Delprogram oppvekst og utdanning

^{xxx} <https://www.oslo.kommune.no/bydeler/bydel-gamle-oslo/okt-livsmestring/>

^{xxxi} Proba samfunnsanalyse (2012) *Familieinnvandrere utenfor introduksjonsordningen. Utfordringer, behov og tilbud den første tiden i Norge*. Rapport 2012-3. Oslo: Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Statens undersøkelseskommisjon for helse og omsorgstjenesten (2021) *Undersøkelse etter drukningstragedien i Tromsø. Hva kan vi lære om integrering og flyktninghelse*. Rapport 3-2021. Oslo: Ukom

^{xxxii} For Norwegian children, access to child care that supports a joyful childhood is a right. - The Hechinger Report

^{xxxiii} How Norway's universal preschool subsidizes happy childhoods - CSMonitor.com

Utgiftspost	Mottaker av midler	Overført fra 2023	Statlige GDS-midler	Kommunale GDS-midler	Statlige Oslo sør-midler	Kommunale Oslo sør-midler	Statlige Oslo indre øst-midler	Kommunale Oslo indre øst-midler	Omdisponering	Totalt budsjett 2024	Regnskapsførte kostnader per 31.12.24	Overføres til 2025
Programkontoret (UDE koststed 12029)												
Programdrift *1	Programkontoret/Utdanningsetaten	1 351 000	360 000	2 494 000				2 535 000	188 000	6 928 000	5 466 786	1 461 214
Kompetanseheving og læring *2	Programkontoret/Utdanningsetaten	0			580 000		320 000			900 000	80 535	819 465
Porteføljeutvikling *3	Programkontoret/Utdanningsetaten	0			1 100 000					1 100 000	0	1 100 000
Bedre informasjonsdeling *4	Programkontoret/Utdanningsetaten	0					1 000 000			1 000 000	0	1 000 000
Totalt Programkontoret (UDE koststed 12029) *5		1 351 000	360 000	2 494 000	1 680 000		1 320 000	2 535 000	188 000	9 928 000	5 547 321	4 380 679
Øvrige prosjektutviklere												
Porteføljansvarlig UDE	Utdanningsetaten	1 215 000							-15 000	1 200 000	1 200 000	0
Prosjektutvikler	Utdanningsetaten	263 534			722 000				15 000	1 000 534	1 000 534	0
Porteføljeutvikler alle bydeler *6	Bydel Alna	350 254			450 000				-345 916	454 338	454 338	0
Prosjektutvikler *7	Bydel Alna	0	1 000 000						345 916	1 345 916	1 000 000	345 916
Prosjektutvikler	Bydel Bjerke	0	1 000 000							1 000 000	1 000 000	0
Prosjektutvikler	Bydel Gamle Oslo	0					1 000 000			1 000 000	1 000 000	0
Prosjektutvikler	Bydel Grorud	194 348	779 000							973 348	973 348	0
Prosjektutvikler	Bydel Stovner	0	1 000 000							1 000 000	1 000 000	0
Prosjektutvikler *8	Bydel Søndre Nordstrand	0			1 000 000					1 000 000	1 000 000	0
Totalt øvrige prosjektutviklere		2 023 136	3 779 000		2 172 000		1 000 000		0	8 974 136	8 628 220	345 916
Pågående utviklingsprosjekter												
Class – observasjon av kvalitet i skolen	Utdanningsetaten	6 713 797								6 713 797	3 513 181	3 200 616
Kvalitetsutvikling i oppfølgingstjenesten	Utdanningsetaten	0	3 395 000	273 000	3 666 000		2 666 000			10 000 000	0	10 000 000
Lofsrud læringshub	Utdanningsetaten	2 126 840			500 000	1 360 000				3 986 840	3 757 132	229 708
Lusetjernløftet	Utdanningsetaten	2 156 839								2 156 839	1 311 017	845 822
PIPPi - Prosjekt PPT's inkluderende praksis	Utdanningsetaten	0					1 210 000			1 210 000	113 735	1 096 265
Språksterk i skolen	Utdanningsetaten	1 926 000	972 000			972 000	973 000			4 843 000	1 475 644	3 367 356
Samfunnsforberedt	Utdanningsetaten	0	3 350 000							3 350 000	658 549	2 691 451
Vahl Nærmiljøskole	Utdanningsetaten	2 043 000					3 274 000			5 317 000	1 579 589	3 737 411
Helsestasjon for ungdom i Bydel Alna	Bydel Alna	0	250 000							250 000	40 346	209 654
Operativt Salto	Bydel Alna	0	1 030 000	1 520 000						2 550 000	0	2 550 000
Økt strukturkvalitet i barnehagene	Bydel Alna	937 867								937 867	0	937 867
Ambulant team *9	Bydel Bjerke	5 697 328	15 117 000	11 490 000						32 304 328	13 813 978	18 490 350
Hjemmeveiledning i bydel Bjerke	Bydel Bjerke	0		950 000						950 000	411 818	538 182
Skolestøtte	Bydel Bjerke	1 649 744								1 649 744	1 042 524	607 220
Språksterk 1-6	Bydel Bjerke	5 142 355	2 500 000							7 642 355	3 734 031	3 908 324
Trygge foreldre	Bydel Bjerke	2 270 875								2 270 875	1 361 550	909 325
Felles innsats for utsatt ungdom	Bydel Gamle Oslo	5 013 964					4 940 000			9 953 964	749 663	9 204 301
Moderne barnehage	Bydel Gamle Oslo	600 000								600 000	212 089	387 911
Har vi trygge tjenester	Bydel Grorud	161 657		2 050 000						2 211 657	770 636	1 441 021
Stien	Bydel Stovner	0	1 130 000							1 130 000	0	1 130 000
Barne- og familiehagen	Bydel Søndre Nordstrand	848 056			2 231 000	145 000				3 224 056	1 520 230	1 703 826
Foreldrestyrkende innsats	Bydel Søndre Nordstrand	2 519 999								2 519 999	250 682	2 269 317
Koret	Bydel Søndre Nordstrand	0				220 000				220 000	0	220 000
Mangfoldsrekruttering - Hvor er mine brødre	Bydel Søndre Nordstrand	2 250 000								2 250 000	692 882	1 557 118
Mobilt akutteam	Bydel Søndre Nordstrand	5 243 520								5 243 520	5 243 520	0
Sammen for Søndre	Bydel Søndre Nordstrand	1 100 000				8 750 000				9 850 000	492 174	9 357 826
Sammen om barnet	Bydel Søndre Nordstrand	9 800 000								9 800 000	4 358 913	5 441 087
Totalt pågående utviklingsprosjekter		58 201 841	27 744 000	16 283 000	6 397 000	11 447 000	13 063 000			133 135 841	47 103 883	86 031 958

Avsluttede utviklingsprosjekter												
Bjørndal skole - Fokus 5.-7. trinn *10	Utdanningsetaten	285 942				-104 000				181 942	181 193	749
Det magiske skolebiblioteket	Utdanningsetaten	2 156 000								2 156 000	2 156 000	0
Hvordan treffer OT-tilbudene utsatt ungdom *11	Utdanningsetaten	188 000							-188 000	0	0	0
Linderud nærmiljøskole	Utdanningsetaten	1 019 404								1 019 404	682 809	336 595
STILLAS – Samarbeid for overgang til videregående skole *12	Utdanningsetaten	200 000					-200 000			0	0	0
Teknologihagen ved Bjørnholt skole *13	Utdanningsetaten	1 531 851								1 531 851	1 531 851	0
Kartlegging barn med særskilte behov 0-3 *14	Bydel Alna	220 000		-220 000						0	0	0
Forsterkede avdelinger *15	Bydel Alna	150 000		-150 000						0	0	0
Bedre sammen	Bydel Alna	87 889								87 889	1 775	86 114
Innsiktskartlegging om Oslohjelpa *16	Bydel Bjerke	1 000 000								1 000 000	999 025	975
Språk i familien	Bydel Bjerke	1 757 777								1 757 777	1 757 777	0
Digitalt barnehageløft	Bydel Gamle Oslo	204 931								204 931	204 931	0
Ungdommer erfaringer i møte med barnevernet *17	Bydel Gamle Oslo	0								0	0	0
Økt Livsmestring	Bydel Gamle Oslo	5 664 091					400 000			6 064 091	5 994 566	69 525
En mer inkluderende barnehage *18	Bydel Grorud	1 514 039	-500 000							1 014 039	1 014 039	0
Helsefaglig støtte	Bydel Grorud	0		1 500 000						1 500 000	245 014	1 254 986
Barn som ikke går i barnehage	Bydel Stovner	0	500 000							500 000	0	500 000
Bedre kommunikasjon	Bydel Stovner	635 560								635 560	635 560	0
Godt språk	Bydel Stovner	2 787 607								2 787 607	2 576 514	211 093
Innbyggerbasen Spør Hør Gjør *19	Bydel Stovner	1 878 000		-920 000						958 000	957 251	749
Innsiktskartlegging av retursaker i barnevernet	Bydel Stovner	500 000								500 000	500 000	0
EX/IN- ut av kriminalitet og tilbake til samfunnet	Bydel Søndre Nordstrand	1 027 106								1 027 106	1 027 106	0
Forbedret kommunikasjon barn og unge	Bydel Søndre Nordstrand	1 957 378								1 957 378	961 433	995 945
Mangfoldskompetanse i barnehagen	Bydel Søndre Nordstrand	249 136								249 136	249 136	0
Lagspillerprosjektet	Bydel Søndre Nordstrand	640 000								640 000	310 777	329 223
Totalt avsluttede utviklingsprosjekter		25 654 711	0	210 000	0	-104 000	200 000		-188 000	25 772 711	21 986 757	3 785 954
Barnehageprogrammet og På vei til voksen *20												
Porteføljeutviklingsmidler Barnehageprogrammet	Bydel Bjerke	500 000							-61 740	438 260	0	438 260
Prosjektleder Barnehageprogrammet	Bydel Bjerke	-28 673								-28 673	0	-28 673
Barnehageseminar	Bydel Bjerke	500 000								500 000	0	500 000
Barnehageprogrammet	Bydel Bjerke	34 792								34 792	0	34 792
Totalt Barnehageprogrammet		1 006 119								944 379	0	944 379
Porteføljeutviklingsmidler På vei til voksen	Bydel Bjerke	-100 000							61 740	-38 260	0	-38 260
Prosjektleder På vei til voksen	Bydel Bjerke	38 000								38 000	0	38 000
På vei til voksen	Bydel Bjerke	260								260	0	260
Totalt På vei til voksen		-61 740								0	0	0
Totalt Barnehageprogrammet og På vei til voksen		944 379							0	944 379	0	944 379
Totalt 2024 * 21		88 175 067	31 883 000	18 987 000	10 249 000	11 343 000	15 583 000	2 535 000	0	178 755 067	83 266 181	95 488 886

Merknader

*1: Overførte midler fra 2023 korrigert fra 1 351 919 kr. Omdisponerte midler 188 000 kr ble tilbakeført fra "Hvordan treffer OT-tilbudene utsatt ungdom" (UDE, prosjektnummer 72001024) fordi kartleggingen ble dekket av programkontorets porteføljemidler (i 2023).

*2: Reell kostnad er ca. 80 000 kr høyere; kurs i regi av Tri Consulting ble ikke kontert med prosjektnummer og inngår dermed i posten programdrift. Øvrig mindreforbruk skyldes ikke gjennomført studietur og at kompetanseheving i økende grad utføres med interne ressurser.

*3: Mindreforbruk skyldes at programkontoret ikke har hatt behov for bistand til eksternt innsiktsarbeid i 2024.

*4: Midlene ble tildelt i desember 2024, til prosjekt med oppstart i 2025.

*5: Overførte midler vil bli avrundet til 3 380 000 kr, dette beløpet oppgis derfor i budsjettet i Handlingsprogram for 2025.

*6: Stillingen avvikles fra 2025 og overførte midler omdiponeres til prosjektutvikler i bydel Alna.

*7: Overførte midler vil sannsynligvis bli avrundet til 345 000 kr, avrundet beløp oppgis derfor i budsjettet i Handlingsprogram for 2025.

*8: Grunnet feilkontering av lønnskostnader hadde stillingen 34 349 kr i ubenyttede midler per 31.12.2024. Dette ble korrigert etter regnskapsavslutning 2024, og denne oversikten viser korrigert beløp.

*9: Bydelene Alna og Bjerke har tidligere rapportert separat, fra desember 2024 har bydel Bjerke samlet budsjettansvar.

*10: Ubenyttede midler vil bli ført bort i forbindelse med årsoppgjør, tilbakeføres ikke grunnet lavt beløp.

*11: Se merknad 1.

*12: Tilbakeført 200 000 kr i byrådens sak 33/24 av 19.12.2024.

*13: Grunnet feilkontering av lønnskostnader hadde prosjektet 326 387 kr i ubenyttede midler per 31.12.2024. Dette ble korrigert etter regnskapsavslutning 2024, og denne oversikten viser korrigert beløp.

*14: Tilbakeført 220 000 kr i byrådens sak 33/24 av 19.12.2024.

*15: Tilbakeført 150 000 kr i byrådens sak 33/24 av 19.12.2024.

*16: Ubenyttede midler vil bli ført bort i forbindelse med årsoppgjør, tilbakeføres ikke grunnet lavt beløp.

*17: Feilrapportert i sluttrapport/tertialrapportering 2024 at det var 40 000 kr i ubenyttede midler, korrekt sum var null. Bekreftelse fra bydel er arkivert i Websak saksnr. 24/719.

*18: Tilbakeført 500 000 kr i byrådens sak 33/24 av 19.12.2024.

*19: Ubenyttede midler vil bli ført bort i forbindelse med årsoppgjør, tilbakeføres ikke grunnet lavt beløp.

*20: Bydel opprettet ikke prosjektnummer per tildeling, noe som førte til feilkonteringer og at det ble tilbakeført for mye i "På vei til voksen" i Byrådens sak 31/23. Underskuddet ble dekket ved å omdisponere ubenyttede midler fra Barnehageprogrammet. Ubenyttede midler skal overføres til Programkontoret i 2025.

*21: Totalbeløp overførte midler fra 2023 korrigert fra 85 768 444 kr i årsrapportering 2023, og 82 372 145 kr i tertialrapportering 2024. Differanse fra årsrapporting 2023 skyldes i hovedsak tre prosjekter. Grunnet feilkontering ble overførte midler for "Vahl nærmiljøskole" korrigert fra 2 574 624 kr. Grunnet feilkontering og feilrapportering ble overførte midler for "Økt livsmestring" korrigert fra 10 756 570 kr. Grunnet feilrapportering ble overførte midler for "Bedre sammen" korrigert fra 811 910 kr. Mindre differanser på øvrige prosjekter er beskrevet i tertialrapportering 2024.